

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 6.3.2002
COM(2002) 124 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Απολογισμός των ενεργειών εισαγωγής του ευρώ σε φυσική μορφή

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Απολογισμός των ενεργειών εισαγωγής του ευρώ σε φυσική μορφή

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	Εισαγωγή. Η μετάβαση στο ευρώ: μια μεγάλη επιτυχία	4
2	Η διεξαγωγή των ενεργειών	5
2.1	Απολογισμός των πράξεων προεφοδιασμού και υπο-προεφοδιασμού	5
2.1.1	Ο προεφοδιασμός των τραπεζών	6
2.1.2	Ο υπο-προεφοδιασμός των εμπορικών καταστημάτων	7
2.1.3	Ο προεφοδιασμός των πολιτών με κέρματα	8
2.1.4	Συνολικός απολογισμός του προεφοδιασμού	9
2.2	Η διανομή χαρτονομισμάτων και κερμάτων τον Ιανουάριο 2002	10
2.2.1	Ο εφοδιασμός με χαρτονομίσματα μέσω των ΑΤΜ	10
2.2.2	Οι αναλήψεις ή αλλαγές μετρητών στις θυρίδες των χρηματοπιστωτικών οργανισμών	11
2.2.3	Η επιστροφή χρημάτων από τους εμπόρους	11
2.3	Η χρησιμοποίηση του ευρώ στις πληρωμές σε μετρητά	12
2.4	Η ανάκτηση των παλαιών εθνικών νομισματικών μονάδων	13
3	Άλλα θέματα που σχετίζονται με τη φυσική εισαγωγή του ευρώ	15
3.1	Η σταθερότητα των τιμών κατά τη μετάβαση του ευρώ	15
3.2	Η ασφάλεια του πράξεων εφοδιασμού	16
3.3	Η ποιότητα της παραγωγής χαρτονομισμάτων και κερμάτων	16
3.4	Η παραχάραξη	17
3.5	Η προσαρμογή των μηχανημάτων αυτόματης πώλησης	17
3.6	Η φυσική εισαγωγή του ευρώ στις τρίτες χώρες	18
4	Οι αντιδράσεις των πολιτών στην εισαγωγή του ευρώ	19
4.1	Η εκτίμηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα της προετοιμασίας για την εισαγωγή του ευρώ	19
4.2	Η εμπιστοσύνη των πολιτών στην καθημερινή τους επαφή με τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα ευρώ	20
4.3	Η συνολική εκτίμηση των πολιτών για τη μετάβαση στο ευρώ	21

5	Η προσαρμογή των ΜΜΕ στο ευρώ	23
5.1	Η πρόοδος της προετοιμασίας των ΜΜΕ την 1η Ιανουαρίου 2002	23
5.2	Οι πρακτικές δυσχέρειες που ανάκυψαν κατά τη μετάβαση στο ευρώ	24
5.3	Η συνολική εκτίμηση των ΜΜΕ για τη μετάβασή τους στο ευρώ	25
6	Παράρτημα	26

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ. Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ: ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Η φυσική εισαγωγή του ευρώ αποτέλεσε το σημαντικότερο εγχείρημα αλλαγής νομίσματος στην ιστορία. Η Ευρώπη στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων και αντιμετώπισε επιτυχώς τη δύσκολη πρόκληση της ομαλής μετάβασης στο νέο νόμισμα. Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη παρήγαγαν 15 δισ. χαρτονομίσματα και 51 δισ. κέρματα, ενώ στη συνέχεια διένειμαν κατά τις πρώτες εβδομάδες του 2002 περίπου 8 δισ. χαρτονομίσματα και 38 δισ. κέρματα σε 218.000 τραπεζικά ή ταχυδρομικά καταστήματα, σε 2,8 εκατ. εμπορικά καταστήματα και σε 302 εκατ. πολίτες εγκατεστημένους σε 12 διαφορετικές χώρες. Επίσης, τα κράτη μέλη έπρεπε να αποσύρουν σε μερικές εβδομάδες ένα μεγάλο μέρος των 9 δισ. εθνικών χαρτονομισμάτων και 107 δισ. εθνικών κερμάτων που ήταν σε κυκλοφορία.

Η μεγάλη αυτή επιτυχία οφείλεται στην ποιότητα και την εξαιρετική προσοχή με την οποία έγιναν οι προετοιμασίες των κρατών μελών, των ευρωπαϊκών οργάνων (ΕΚΤ και Ευρωπαϊκή Επιτροπή), των εθνικών κεντρικών τραπεζών, των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, των εμπορικών επιχειρήσεων, των αστυνομικών οργάνων και των χρηματοποστολών, καθώς και στην ενεργό και ενθουσιώδη συμμετοχή των πολιτών, χωρίς τους οποίους η επιτυχία του εγχειρήματος και τη η ταχεία διάδοση του ευρώ δεν θα ήταν δυνατή. Οι ευρωπαίοι πολίτες αποδέχθηκαν το νέο νόμισμά τους ταχύτατα και με μεγάλο ενθουσιασμό, αγοράζοντας μαζικά τις συσκευασίες εξοικείωσης πριν από την 1η Ιανουαρίου ενώ παράλληλα πολυάριθμοι ήταν εκείνοι που εφοδιάστηκαν γρήγορα με χαρτονομίσματα από τις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ΑΤΜ) και τις τράπεζες. Από την κατάρτιση του προσωπικού των ταμείων έως την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων υπέρ ευαίσθητων κατηγοριών του πληθυσμού, όλοι οι τομείς αποτέλεσαν το αντικείμενο συστηματικής προετοιμασίας. Τα εθνικά υπουργεία οικονομικών διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην πλαισίωση και την ενθάρρυνση των οικονομικών φορέων. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συντόνισε αποτελεσματικά την δράση των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Η Επιτροπή διαδραμάτισε από την πλευρά της, καθ' όλη αυτή τη διαδικασία, έναν μείζονα ρόλο ώθησης και συντονισμού της δράσης των συμμετεχόντων κρατών, καθοδηγώντας τις σχετικές προετοιμασίες μέσω των συστάσεων και των προτάσεων της (αυτό αφορά ιδίως τη σύσταση της 11ης Οκτωβρίου 2000 και τις ανακοινώσεις της 3ης Απριλίου και της 10ης Οκτωβρίου 2001)¹ και οργανώνοντας τις εργασίες των δικτύων στα οποία συμμετείχαν οι επικεφαλές των ειδικών ομάδων εργασίας των δημοσίων διοικήσεων και οι διευθυντές επικοινωνίας των υπουργείων οικονομικών. Η Επιτροπή αποτέλεσε επίσης ένα κεντρικό σημείο πληροφόρησης καθ' όλη τη φάση της μετάβασης μέσω του ευρωπαϊκού δικτύου έγκαιρης προειδοποίησης που η ίδια δημιούργησε.

Για την προετοιμασία και την υποστήριξη της ενέργειας αυτής σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν ενημερωτικές εκστρατείες εξαιρετικής διάρκειας και εμβέλειας. Ο συνολικός σωρευτικός προϋπολογισμός των εθνικών εκστρατειών ενημέρωσης, οι οποίοι συγχρηματοδοτήθηκαν εν μέρει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ανέρχεται σε 321 εκατ. ευρώ. Το Ευρωσύστημα πραγματοποίησε επίσης μία ευρεία ενημερωτική εκστρατεία, της οποίας ο προϋπολογισμός ανήλθε σε 80 εκατ. ευρώ. Προσθέτοντας στα παραπάνω ποσά εκείνα που κατέβαλαν οι τράπεζες και οι επαγγελματικές ενώσεις για την υλοποίηση των προσπαθειών τους, το τελικό κόστος της εκστρατείας ενημέρωσης των πολιτών και των οικονομικών φορέων υπερβαίνει το 0,5 δισ. ευρώ.

Οι σημαντικές αυτές προσπάθειες του συνόλου των θεσμικών και οικονομικών φορέων απέφεραν καρπούς: η μετάβαση στο ευρώ έγινε απρόσκοπτα. Η αλλαγή νομίσματος

¹ Αντίστοιχα : C(2000) 2985, COM (2001) 190 και COM (2001) 561.

πραγματοποιήθηκε έτσι με ρυθμό ταχύτερο από τον αρχικά προβλεπόμενο (ο στόχος που είχε θέσει το 1999 το Συμβούλιο ήταν να πραγματοποιούνται σε ευρώ οι περισσότερες πράξεις κατά τη λήξη του πρώτου δεκαπενθημέρου κυκλοφορίας του), αλλά σύμφωνη με τις προβλέψεις της Επιτροπής που περιλαμβάνονται στην ανακοίνωσή της του Οκτωβρίου 2001: οι πληρωμές σε ευρώ αποτελούσαν την πλειοψηφία στο σύνολο των πληρωμών σε μετρητά ήδη από το τέλος της πρώτης εβδομάδας του Ιανουαρίου· στο τέλος της δεύτερης εβδομάδας, οι ποσότητες εθνικών νομισμάτων που κυκλοφορούσαν ακόμη ήταν αμελητέες.

Δέκα χρόνια μετά την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ, το ευρώ εισήλθε επιτυχώς στην καθημερινή ζωή των πολιτών. Η επιτυχία της μετάβασης στο ευρώ αντικατοπτρίζει την ικανότητα των θεσμικών οργάνων να αναλάβουν και να ολοκληρώσουν ένα πολυσύνθετο σχέδιο και απευθύνει σε όλους ένα μήνυμα αισιοδοξίας για τη συνέχιση της οικοδόμησης της Ευρώπης. Αποτελεί επίσης πολύτιμη πηγή διδαγμάτων για τα κράτη που θα υιοθετήσουν στο μέλλον το ευρώ, στα οποία δόθηκε έτσι νέα ώθηση στις συζητήσεις σχετικά με τη συμμετοχή στο ευρώ.

Στόχος της ανακοίνωσης αυτής είναι η κατάρτιση λεπτομερούς απολογισμού των ενεργειών φυσικής εισαγωγής του ευρώ και η συνθετική παρουσίαση του αποτελέσματος των ερευνών του ευρωβαρόμετρου για τον τρόπο με τον οποίο αυτή η αλλαγή νομίσματος έγινε αντιληπτή από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Θα αναλυθούν διαδοχικά:

- η εξέλιξη των ενεργειών εισαγωγής των χαρτονομισμάτων και κερμάτων·
- τα ζητήματα που αφορούν την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή (σταθερότητα τιμών, παραχάραξη, ποιότητα της παραγωγής, ασφάλεια των ενεργειών εφοδιασμού και προσαρμογή των μηχανημάτων αυτόματης πώλησης)·
- οι αντιδράσεις των πολιτών στα κέρματα και χαρτονομίσματα ευρώ·
- η εμπειρία που αποκόμισαν οι ΜΜΕ από τις προετοιμασίες τους για την μετάβαση.

2 Η ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Τέσσερα στοιχεία χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής:

- οι πράξεις προεφοδιασμού και υπο-προεφοδιασμού
- ο ρυθμός και οι δίαυλοι διανομής του νέου νομίσματος κατά τις πρώτες ημέρες του 2002
- η εξέλιξη της χρησιμοποίησης του ευρώ στις πληρωμές σε μετρητά
- οι ενέργειες απόσυρσης των παλαιών εθνικών νομισμάτων

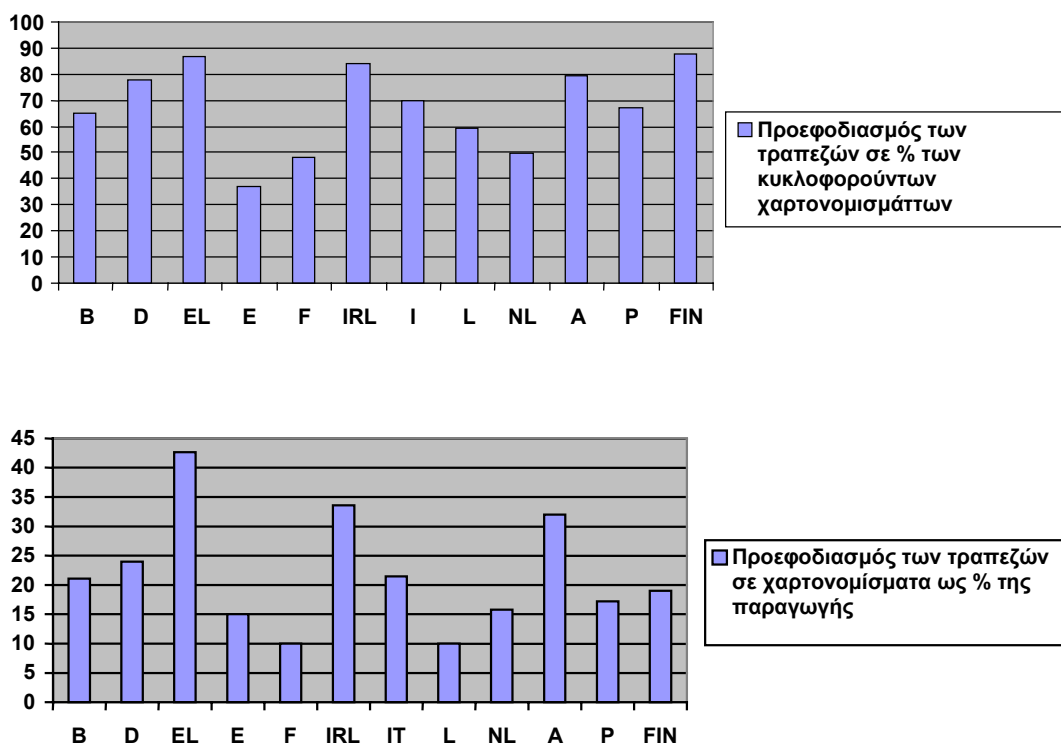
2.1 Απολογισμός των πράξεων προεφοδιασμού και υπο-προεφοδιασμού

Οι ισχύοντες σε ευρωπαϊκό επίπεδο κανόνες επέτρεπαν τον προεφοδιασμό των τραπεζών και τον υπο-προεφοδιασμό των εμπορικών καταστημάτων από τον Σεπτέμβριο του 2001 και τον προεφοδιασμό των ιδιωτών με κέρματα από τα μέσα Δεκεμβρίου. Ωστόσο, στο πλαίσιο αυτού του χρονοδιαγράμματος, το κάθε κράτος μέλος ήταν ελεύθερο να επιλέξει την ημερομηνία εκκίνησης των δράσεων αυτών.

2.1.1 Ο προεφοδιασμός των τραπεζών

Οι ενέργειες προεφοδιασμού των τραπεζών πραγματοποιήθηκαν απρόσκοπτα. Ο όγκος προεφοδιασμού ανήλθε συνολικά στα προβλεπόμενα επίπεδα. Οι εμπορικές τράπεζες (και ορισμένες φορές τα ταχυδρομεία) παρέλαβαν ήδη από τον Σεπτέμβριο κέρματα ευρώ στο Βέλγιο, στην Ιρλανδία, στη Γαλλία, στην Ιταλία και στην Πορτογαλία. Την ίδια αυτή ημερομηνία, οι τράπεζες και τα ταχυδρομεία στη Γερμανία, στην Ισπανία, στο Λουξεμβούργο, στην Αυστρία και στη Φινλανδία παρέλαβαν χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ. Οι πορτογαλικές τράπεζες παρέλαβαν τα χαρτονομίσματα στη διάρκεια του Οκτωβρίου, ενώ την ίδια αυτή περίοδο επέλεξε η Ελλάδα για τη διανομή των κερμάτων και χαρτονομισμάτων. Οι τράπεζες στο Βέλγιο, την Ισπανία, την Ιρλανδία και την Ιταλία παρέλαβαν τα χαρτονομίσματα από τον Νοέμβριο· οι γαλλικές και ολλανδικές² τράπεζες τον Δεκέμβριο.

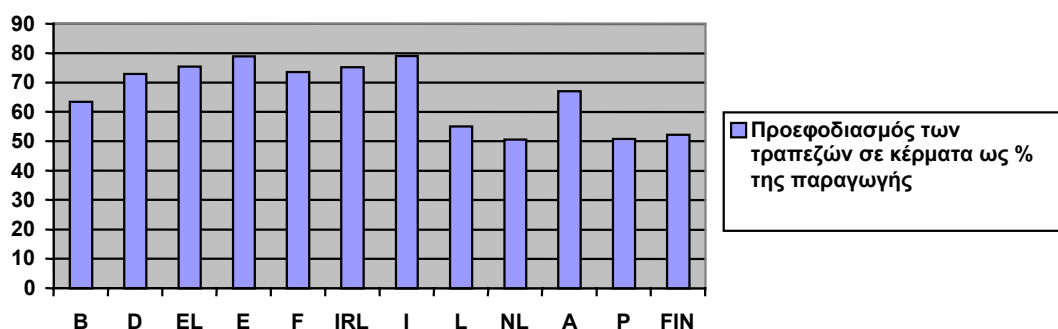
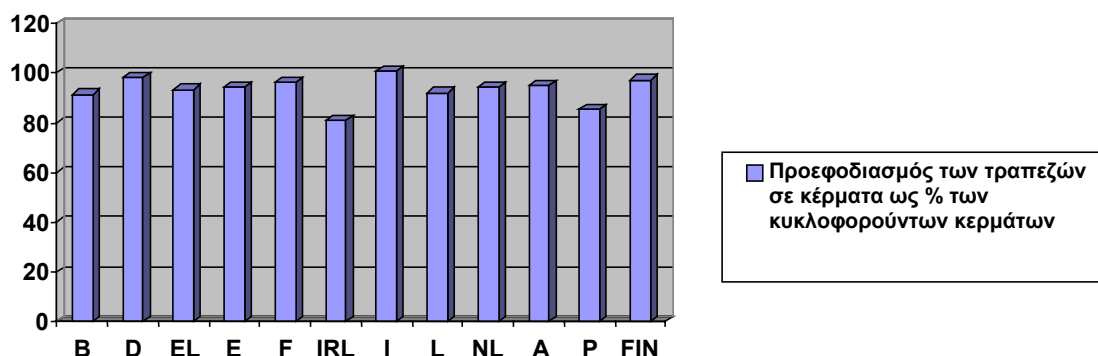
Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι τράπεζες είχαν παραλάβει συνολικά στις 31 Δεκεμβρίου 132,1 δισ. ευρώ σε χαρτονομίσματα, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 21% της συνολικής παραγωγής και το 67% της αξίας των κυκλοφορούντων χαρτονομισμάτων³. Αυτοί οι μέσοι όροι υποκρύπτουν ωστόσο μία πολύ διαφορετική κατάσταση: οι παραγγελίες των τραπεζών ήταν ιδιαίτερα σημαντικές σε ορισμένες χώρες (π.χ.: Ελλάδα, Ιρλανδία, Αυστρία ...) και πιο συγκρατημένες σε άλλες (π.χ.: Γαλλία, Ισπανία, Κάτω Χώρες ...), όπως αυτό απεικονίζεται στους δύο παρακάτω πίνακες. Οι παραδόσεις τραπεζογραμματίων κάλυψαν όλες σχεδόν τις παραγγελίες.

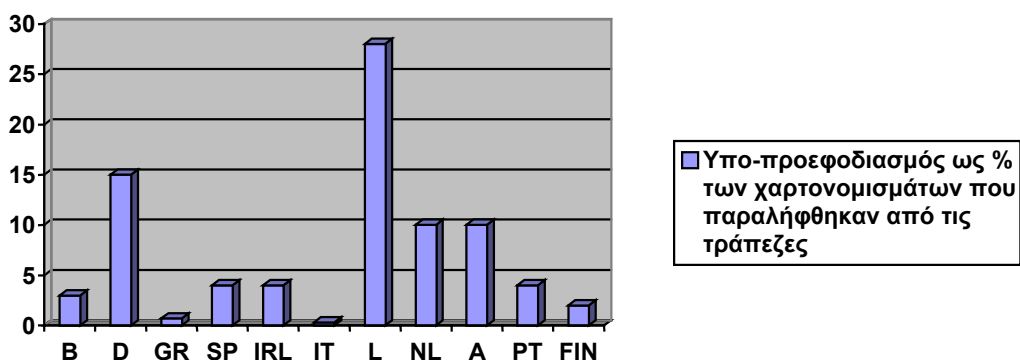
² Οι ολλανδικές τράπεζες μπορούσαν ωστόσο να προμηθευτούν χαρτονομίσματα νωρίτερα μετά από σχετική αίτησή τους. Και στη Γαλλία, οι τράπεζες και τα μεγάλα εμπορικά καταστήματα μπορούσαν επίσης να ζητήσουν να εφοδιαστούν με χαρτονομίσματα ευρώ νωρίτερα.

³ Σε ποσοστό της αξίας των κυκλοφορούντων χαρτονομισμάτων ευρώ στις 15 Ιανουαρίου 2002.

Ο προεφοδιασμός των τραπεζών σε κέρματα ήταν αναλογικά πολύ μεγαλύτερος από ό,τι για τα χαρτονομίσματα: οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί παρέλαβαν μεταξύ Σεπτεμβρίου και Δεκεμβρίου ποσό ισοδύναμο με το 73% της συνολικής παραγωγής (σε όγκο)⁴ ενώ στα μέσα Ιανουαρίου είχαν παραλάβει το 96,3% των κυκλοφορούντων κερμάτων. Οι διαφορές μεταξύ κρατών μελών είναι επίσης λιγότερο σημαντικές στην περίπτωση των κερμάτων. Οι παραγγελίες των τραπεζών εξυπηρετήθηκαν γενικά χωρίς προβλήματα.

2.1.2 Ο υπο-προεφοδιασμός των εμπορικών καταστημάτων

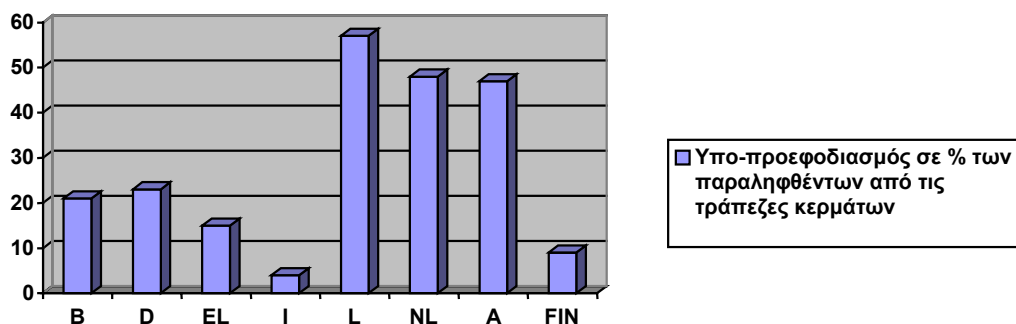

Ο υπο-προεφοδιασμός των εμπορικών καταστημάτων με χαρτονομίσματα άρχισε τον Σεπτέμβριο στη Γερμανία, το Λουξεμβούργο και την Αυστρία, τον Νοέμβριο στην Ιρλανδία και τον Δεκέμβριο στις υπόλοιπες χώρες (τα κέρματα ήταν ωστόσο διαθέσιμα ήδη από τον

⁴ Πηγή : ΕΚΤ.

Σεπτέμβριο στην Ιρλανδία, από τον Οκτώβριο στην Ιταλία και από τον Νοέμβριο στην Ελλάδα). Η δυνατότητα που έδωσε η ΕΚΤ στις επιχειρήσεις να προεφοδιαστούν με μικρές ποσότητες ήδη από τον Σεπτέμβριο με σκοπό την εκπαίδευση των εργαζομένων στα ταμεία είχε περιορισμένη επιτυχία, μάλλον λόγω της μικρής δημοσιότητας που δόθηκε στο μέτρο.

Όπως το είχε ήδη υπογραμμίσει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της στις 10 Οκτωβρίου 2001⁵, η συμμετοχή των 2,8 εκατ. εμπορικών καταστημάτων της ζώνης ευρώ στις ενέργειες υπό-προεφοδιασμού ήταν συνολικά ιδιαίτερα άνιση. Αυτό εξηγείται ιδίως από τη συχνή απουσία μέτρων παρακίνησης και την ύπαρξη, σε ορισμένες χώρες, δυσανάλογων κυρώσεων σε περίπτωση απώλειας ή πρόωρης θέσης σε κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων ευρώ. Κατά μέσο όρο, οι τράπεζες διένειμαν (σε όγκο) μόνο το 9% των παραληφθέντων χαρτονομισμάτων⁶. Εκτός από το Λουξεμβούργο, είναι ενδιαφέρον να διαπιστωθεί ότι τα κράτη μέλη με τα καλύτερα αποτελέσματα είναι εκείνα που εφάρμοσαν μέτρα παρακίνησης ή/και μείωσης των περιορισμών/υποχρεώσεων διοικητικού-οργανωτικού χαρακτήρα (π.χ.: Γερμανία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες, Αυστρία)⁷. Ο συνολικός αριθμός των προεφοδιασθέντων εμπορικών καταστημάτων παρουσιάζει μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των κρατών : ενώ σχεδόν όλοι οι Ιρλανδοί έμποροι και περίπου το 90% των Ολλανδών εμπόρων προεφοδιάστηκαν, το ίδιο συνέβη μόνο για το 10% των ιταλικών εμπορικών καταστημάτων.

Συνολικά, τα αποτελέσματα είναι ελαφρώς καλύτερα για τα κέρματα, για τα οποία οι τράπεζες υποδιένειμαν κατά μέσο όρο ένα σημαντικό τμήμα των κατεχόμενων όγκων, ενώ σημαντικές παραμένουν και στην περίπτωση αυτή οι διαφορές μεταξύ των κρατών.

2.1.3 Ο προεφοδιασμός των πολιτών με κέρματα

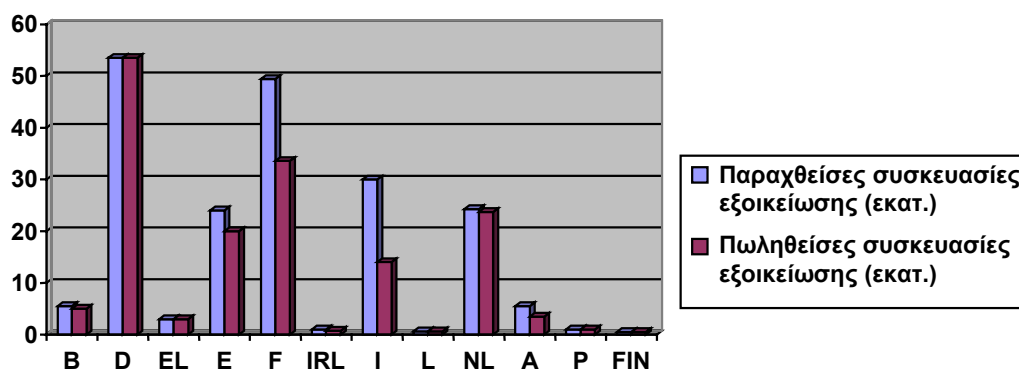
Όλα τα κράτη έθεσαν σε πώληση στα μέσα Δεκεμβρίου συσκευασίες εξοικείωσης που περιείχαν κέρματα μέσης αξίας 10,71 ευρώ (οι αξίες κυμαίνονταν από 3,88 ευρώ στη Φινλανδία έως 15,25 ευρώ στη Γαλλία). Ως πρώτη φυσική επαφή του πολίτη με το ευρώ, οι συσκευασίες αυτές προκάλεσαν μεγάλο ενθουσιασμό σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη. Η σπουδή ήταν τέτοια κατά τις πρώτες ώρες ανοίγματος των τραπεζών, ταχυδρομείων ή άλλων σημείων πώλησης που τα δύο τρίτα των συσκευασιών πωλήθηκαν σε λιγότερο από μία

⁵ COM (2001) 561 τελικό. Δεύτερη έκθεση σχετικά με την προετοιμασία για την εισαγωγή των χαρτονομισμάτων και κερμάτων σε ευρώ.

⁶ Πηγή : ΕΚΤ. Σημείωση : ο εφοδιασμός ορισμένων μεγάλων καταστημάτων διανομής έγινε ορισμένες φορές απευθείας από την Εθνική Κεντρική Τράπεζα.

⁷ Απουσιάζουν τα στοιχεία του Ευρωσυστήματος για τη Γαλλία όσον αφορά τον υπο-προεφοδιασμό σε χαρτονομίσματα και τα στοιχεία για τη Γαλλία, την Ισπανία, την Ιρλανδία και την Πορτογαλία όσον αφορά τον υπο-προεφοδιασμό σε κέρματα.

εβδομάδα ενώ σε ορισμένα κράτη εμφανίστηκαν ελλείψεις ήδη 48 ώρες αφότου οι συσκευασίες αυτές τέθηκαν προς πώληση.

Οι ευρωπαίοι πολίτες απέκτησαν συνολικά 150.329.000 συσκευασίες εξοικείωσης, οι οποίες περιλάμβαναν 4.280.585.000 κέρματα (ήτοι, κατά μέσο όρο, 14 κέρματα ανά άτομο) συνολικής αξίας 1,65 δισ. ευρώ. Ο συνολικός όγκος των συσκευασιών που πωλήθηκαν αντιπροσωπεύει το 11% των κερμάτων ευρώ που κυκλοφορούσαν στα τέλη Ιανουαρίου. Σε πολλές χώρες (Γερμανία, Πορτογαλία, Φινλανδία, Λουξεμβούργο ...), η ζήτηση ήταν τέτοια που δόθηκε στις τράπεζες η δυνατότητα να ετοιμάσουν δικές τους συσκευασίες, ακόμη και να πωλήσουν χύμα μέρος του αποθέματός τους. Ο απολογισμός από τις πωλήσεις συσκευασιών εξοικείωσης είναι επομένως ιδιαίτερα ικανοποιητικός στο σύνολό του. Από τα 192 εκατ. των συσκευασιών εξοικείωσης πωλήθηκαν τα 150, δηλαδή κατά μέσο όρο πωλήθηκε το 78%.

Αντίθετα με τους φόβους που είχαν εκφράσει ορισμένοι φορείς, είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι πλην ορισμένων συγκεκριμένων περιπτώσεων χρησιμοποίησης σε μηχανήματα αυτόματης πώλησης, οι πολίτες τήρησαν απολύτως την απαγόρευση χρησιμοποίησης των κερμάτων πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002. Καταγράφηκαν 77 μόνο απόπειρες πρόωρης χρησιμοποίησης χαρτονομισμάτων ή κερμάτων ευρώ πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002, αριθμός απειροελάχιστος σε σχέση με τα διανεμηθέντα χαρτονομίσματα και κέρματα.

2.1.4 Συνολικός απολογισμός του προεφοδιασμού

Συνολικά, σύμφωνα με την ΕΚΤ, οι ενέργειες προεφοδιασμού επέτρεψαν την προδιανομή 6 δισ. χαρτονομισμάτων (δηλαδή το 40% των παραχθέντων χαρτονομισμάτων) συνολικής αξίας άνω των 132 δισ. ευρώ και 37,5 δισ. κερμάτων (δηλαδή το 73,5% των παραχθέντων κερμάτων) συνολικής αξίας 12,4 δισ. ευρώ.

Τα αποτελέσματα αυτά είναι ακόμη πιο εντυπωσιακά όταν συγκρίνονται με την ποσότητα ευρώ που κυκλοφορούσαν στις αρχές Φεβρουαρίου 2002: κατά μέσο όρο, το 80% των χαρτονομισμάτων (σε όγκο) και το 97% των κερμάτων που χρησιμοποιούνταν την ημερομηνία αυτή είχαν προδιανεμηθεί πριν από τον Ιανουάριο.

Η επιτυχία του προεφοδιασμού συνέβαλε αποφασιστικά στην ταχεία έναρξη πραγματοποίησης πράξεων σε ευρώ στις αρχές του 2002.

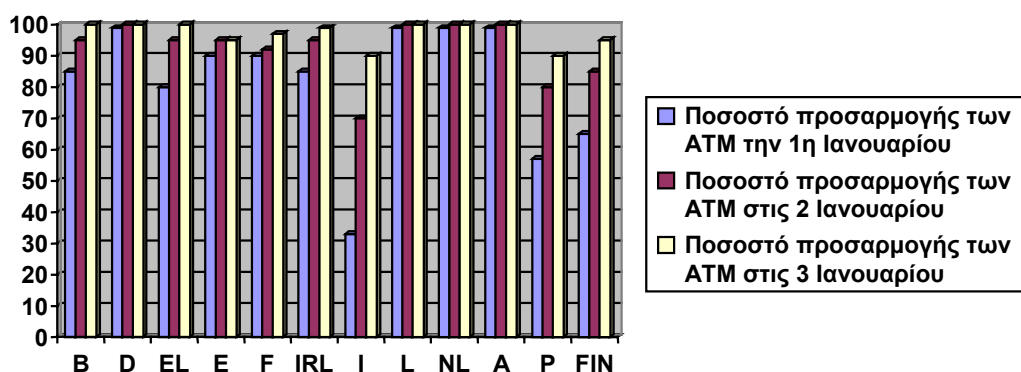
2.2 Η διανομή χαρτονομισμάτων και κερμάτων τον Ιανουάριο 2002

Η διανομή του νέου νομίσματος έγινε κυρίως μέσω τριών διαύλων⁸ :

- αναλήψεις χαρτονομισμάτων από τις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ATM)
- αναλήψεις από τις θυρίδες των χρηματοπιστωτικών οργανισμών (τράπεζες και ταχυδρομικά γραφεία)
- επιστρεφόμενα χρήματα (ρέστα) από τους εμπόρους

2.2.1 Ο εφοδιασμός με χαρτονομίσματα μέσω των ATM

Κατά μέσο όρο, το 80% των μηχανημάτων αυτών είχαν προσαρμοστεί στο ευρώ ήδη από την 1η Ιανουαρίου. Από τεχνική άποψη, η ενέργεια αυτή ολοκληρώθηκε τελείως απρόσκοπτα⁹. Η πρόοδος ήταν ταχεία σε ολόκληρη τη ζώνη ευρώ: το μέσο ποσοστό προσαρμογής ανήλθε στο 90% στις 2 Ιανουαρίου και στο 97% στις 3 Ιανουαρίου. Από τις 4 Ιανουαρίου, το σύνολο σχεδόν των ATM διέθεταν μόνο ευρώ. Σε πολλές περιπτώσεις, τα μηχανήματα που δεν είχαν μετατραπεί σε ευρώ συνέχισαν να διαθέτουν τα παλαιά εθνικά νομίσματα κατά τις πρώτες ημέρες, ιδίως στη Γαλλία και τη Φινλανδία, δυσχεραίνοντας με τον τρόπο αυτό την επιστροφή χρημάτων (ρέστα) από τους εμπόρους.

Πηγή : Υπουργείο Οικονομικών.

Ο όγκος των αναλήψεων από τα ATM ήταν ιδιαίτερα υψηλός κατά την πρώτη εβδομάδα του Ιανουαρίου, λόγω του ενθουσιασμού και της περιέργειας των πολιτών για το νέο τους νόμισμα. Από τα διαθέσιμα αποτελέσματα για 7 χώρες (Κάτω Χώρες, Ιταλία, Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία, Πορτογαλία και Βέλγιο) προκύπτει ότι περισσότερες από 25 εκατ. αναλήψεις έγιναν σε 48 ώρες. Τα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα θεαματικά στις Κάτω Χώρες, όπου περισσότερες από 5 εκατ. αναλήψεις πραγματοποιήθηκαν συνολικά στις 1 και 2 Ιανουαρίου (δηλαδή περίπου 1 ανάληψη από το ήμισυ του πληθυσμού ηλικίας μεγαλύτερης των 15 ετών). Οι όγκοι των αναλήψεων παρέμειναν υψηλοί στο σύνολο της ζώνης ευρώ μέχρι τα μέσα της δεύτερης εβδομάδας του Ιανουαρίου, στιγμή κατά την οποία άρχισαν να

⁸ Μεταξύ των υπολοίπων πηγών περιλαμβάνονται π.χ. η εβδομαδιαία πληρωμή σε μετρητά των κοινωνικών παροχών στην Ιρλανδία, ή οι πληρωμές σε μετρητά των συντάξεων γήρατος στην Ιταλία.

⁹ Τα μόνα καταγραφέντα περιστατικά ήταν μία διακοπή λειτουργίας των ATM επί 90 λεπτά στην Αυστρία στις 2 Ιανουαρίου και ορισμένες δυσχέρειες κατά τις πρώτες ημέρες διανομής των χαρτονομισμάτων αξίας 5 ευρώ στο 10% των γερμανικών ATM.

μειώνονται για να επανέλθουν τελικά στο φυσιολογικό τους επίπεδο. Χάρη στην ποιότητα της υλικοτεχνικής υποδομής των τραπεζών, δεν διαπιστώθηκε κανένα σοβαρό πρόβλημα ανεφοδιασμού των ATM.

2.2.2 Οι αναλήψεις ή αλλαγές μετρητών στις θυρίδες των χρηματοπιστωτικών οργανισμών

Μέσω των ATM διανέμεται συνήθως το 70% του όγκου των χαρτονομισμάτων στους καταναλωτές, οι οποίοι μικρό μέρος μόνο των αναλήψεων πραγματοποιούν συνήθως από τις θυρίδες των χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Αυτό δεν συνέβη κατά τις πρώτες 10 ημέρες του Ιανουαρίου: οι καταναλωτές προσήλθαν μαζικά στις θυρίδες των 218.000 τραπεζικών ή ταχυδρομικών καταστημάτων για να πραγματοποιήσουν αναλήψεις σε ευρώ ή να αλλάξουν τα παλαιά τους εθνικά νομίσματα, προκαλώντας έτσι ουρές στους προαναφερθέντες χώρους. Σε πολλές χώρες μάλιστα (π.χ. : Γερμανία, Ισπανία ...), ο εφοδιασμός των ιδιωτών σε ευρώ από τις θυρίδες ήταν υψηλότερος σε όγκο από εκείνον μέσω των ATM. Η προσέλευση άρχισε ήδη από την 1η Ιανουαρίου στις χώρες όπου οι τράπεζες ήταν ανοικτές για το κοινό (Γερμανία, Ισπανία, Λουξεμβούργο) και άρχισε να μειώνεται για να επανέλθει στα φυσιολογικά της επίπεδα μόνο προς το τέλος της δεύτερης εβδομάδας. Πολυάριθμοι ήταν οι καταναλωτές που μετέβησαν στις θυρίδες για να ανταλλάξουν μικρά ποσά. Οι μεγάλες ουρές αναμονής οδήγησαν ορισμένες φορές τα τραπεζικά καταστήματα στην απόφαση να πραγματοποιούν την ανταλλαγή των νομισμάτων μόνο για τους πελάτες τους.

2.2.3 Η επιστροφή χρημάτων από τους εμπόρους

Η επιστροφή χρημάτων αποκλειστικά σε ευρώ συνεπαγόταν, κατά τις πρώτες ημέρες του 2002, μία ιδιαίτερα μεγάλη αύξηση των ταμειακών διαθεσίμων, δεδομένου ότι ο έμπορος δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει για ρέστα τα εθνικά χαρτονομίσματα και κέρματα που εισέπραττε από τους καταναλωτές. Τα εμπορικά καταστήματα, ιδίως τα μεγάλα καταστήματα διανομής, συνολικά τήρησαν σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό τις ευρωπαϊκές και εθνικές συστάσεις για επιστροφή χρημάτων αποκλειστικά σε ευρώ, και αυτό παρότι στις πρώτες ημέρες τα μικρά εμπορικά καταστήματα είχαν ορισμένες φορές την τάση να δίνουν ρέστα στο ίδιο νόμισμα με εκείνο που χρησιμοποίησε ο καταναλωτής για την πληρωμή των αγορών του.

Οι συνθήκες εφοδιασμού των εμπορικών καταστημάτων με χαρτονομίσματα και κέρματα ήταν τεταμένες την πρώτη εβδομάδα λόγω του σημαντικού αριθμού καταναλωτών που εξοφλούσαν αγορές μικρού ποσού με χαρτονομίσματα μεγάλης αξίας, των περιορισμένων δυνατοτήτων μεταφοράς κεφαλαίων (για τα μεγάλα εμπορικά καταστήματα) και των μεγάλων ουρών αναμονής στις θυρίδες των τραπεζών (για τα μικρά εμπορικά καταστήματα). Τα 7.585 φορτηγά χρηματοποστολής στη ζώνη ευρώ χρησιμοποιήθηκαν πλήρως προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν διακοπή εφοδιασμού σε ευρώ. Χάρη στις προσπάθειες των οργανισμών και του συνόλου των οικονομικών φορέων, μόνο σε πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις σημειώθηκε έλλειψη κερμάτων ή χαρτονομισμάτων ορισμένης αξίας. Οι ελλείψεις αυτές δεν διατάραζαν ουσιαστικά την εμπορική δραστηριότητα και προσωρινά μόνο είχαν επίπτωση στη σύνθεση των επιστρεφόμενων χρημάτων. Ορισμένα κράτη μέλη έθεσαν εξάλλου σε εφαρμογή μηχανισμούς που τους επέτρεπαν να αντισταθμίσουν τυχόν ελλείψεις ορισμένων χαρτονομισμάτων ή κερμάτων. Η Τράπεζα της Πορτογαλίας ζήτησε έτσι και έλαβε 30 εκατ. χαρτονομίσματα αξίας 10 ευρώ και 30 εκατ. χαρτονομίσματα αξίας 5 ευρώ από το κεντρικό απόθεμα του Ευρωσυστήματος, ενώ η Τράπεζα της Ισπανίας ζήτησε επίσης και έλαβε 37 εκατ. χαρτονομίσματα αξίας 10 ευρώ. Η Γαλλία ζήτησε και έλαβε στα μέσα Δεκεμβρίου από την Ισπανία 100 εκατ. κέρματα αξίας 50 λεπτών.

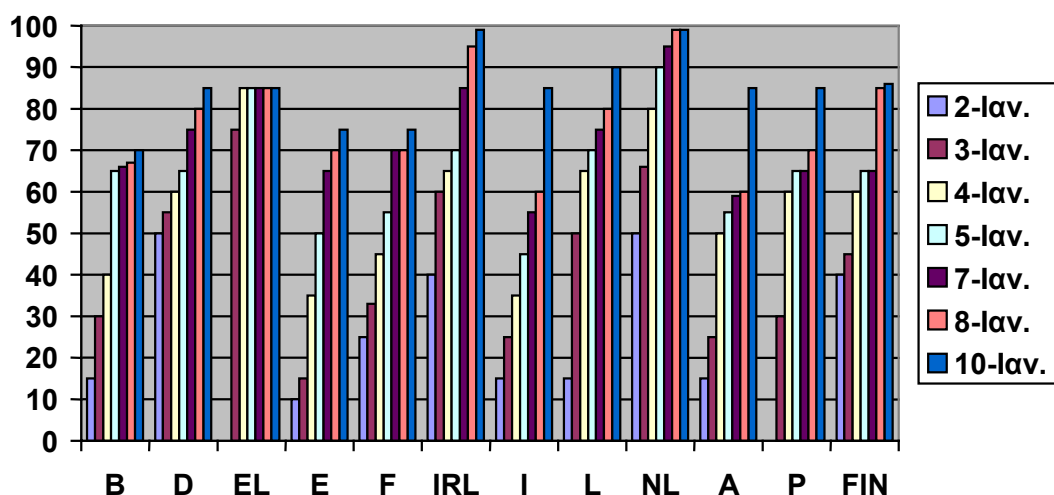
Ο συνδυασμός των τριών αυτών τρόπων διανομής (ΑΤΜ, θυρίδες και ρέστα) επέτρεψε την ταχύτατη διανομή κερμάτων και χαρτονομισμάτων ευρώ σε όλο τον πληθυσμό: από το τέλος της πρώτης εβδομάδας του Ιανουαρίου η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών είχαν στα χέρια τους χαρτονομίσματα και κέρματα σε ευρώ.

2.3 Η χρησιμοποίηση του ευρώ στις πληρωμές σε μετρητά

Κατά τις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου σημειώθηκε μία προσωρινή διακοπή μεταξύ του εφοδιασμού των καταναλωτών σε ευρώ και της χρησιμοποίησής του στις καθημερινές συναλλαγές. Ως επί τω πλείστον, οι πολίτες επεδίωξαν κατά προτεραιότητα να ρευστοποιήσουν τις εθνικές νομισματικές μονάδες που κατείχαν πριν χρησιμοποιήσουν το ευρώ. Ευτυχώς, το φαινόμενο αυτό δεν μπορούσε παρά να είναι παροδικό, καθότι τα ΑΤΜ και οι θυρίδες προμήθευαν τους καταναλωτές με ευρώ και οι έμποροι έδιναν ρέστα σε ευρώ. Έτσι, οι παλαιές εθνικές νομισματικές μονάδες γρήγορα εξαφανίστηκαν από το οικονομικό κύκλωμα, καθώς οι έμποροι και οι θυρίδες των τραπεζών λειτούργησαν ως "απορροφητήρες".

Το μερίδιο του ευρώ στις πληρωμές σε μετρητά ανερχόταν κατά μέσο όρο στο 20% στο τέλος της 2ας Ιανουαρίου, στο 40% στο τέλος της 3ης Ιανουαρίου, στο 55% στο τέλος της 4ης Ιανουαρίου, στο 66% στο τέλος της 5ης Ιανουαρίου, στο 75% στο τέλος της 7ης Ιανουαρίου, στο 85% στο τέλος της 10ης Ιανουαρίου, στο 92% στο τέλος της 12ης Ιανουαρίου και στο 95% στο τέλος της 16ης Ιανουαρίου. Η ταχύτατη αυτή αύξηση των πληρωμών σε ευρώ, σε συνδυασμό με τα έκτακτα μέτρα που έλαβαν τα περισσότερα μεγάλα καταστήματα (αύξηση του αριθμού των ανοικτών ταμείων, διάθεση πρόσθετου προσωπικού στα ταμεία ...) επέτρεψαν να αποφευχθούν οι μεγάλες ουρές στα καταστήματα. Από την άποψη αυτή, το Σάββατο 5 Ιανουαρίου ήταν μία ημέρα-κλειδί: η δοκιμή επέτυχε σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη, όπου οι ουρές διατηρήθηκαν σε κανονικό επίπεδο. Η διαπίστωση αυτή δεν άλλαξε με την έναρξη των εκπτώσεων.

Μερίδιο των πληρωμών σε ευρώ στο σύνολο των πληρωμών σε μετρητά

Πηγή : Υπουργεία Οικονομικών και μεγάλα καταστήματα. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να θεωρηθούν ως ενδεικτικά.

Τα μερίδια των πληρωμών σε μετρητά ως προς τον συνολικό όγκο των πληρωμών αυξήθηκαν στα περισσότερα συμμετέχοντα κράτη κατά τις δύο πρώτες εβδομάδες του Ιανουαρίου, δεδομένου ότι οι καταναλωτές επεδίωκαν ταυτόχρονα να απαλλαγούν από τα παλαιά τους

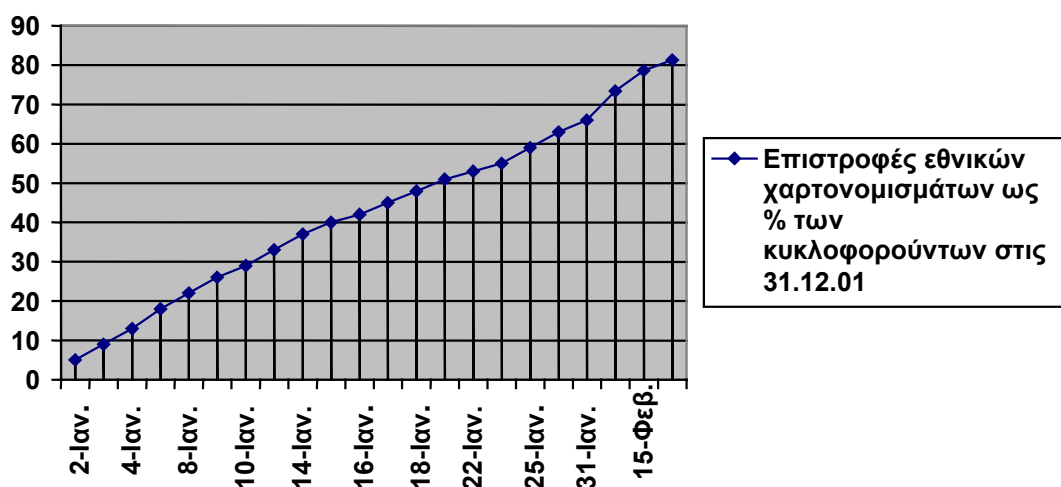
εθνικά νομίσματα και να χρησιμοποιήσουν το ευρώ στην πράξη. Η κατάσταση άρχισε να γίνεται εκ νέου φυσιολογική κατά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου. Τέλος, η μετάβαση στο λογιστικό ευρώ δεν έθεσε ιδιαίτερα προβλήματα: η μετατροπή των λογαριασμών, των καρτών και των τερματικών ηλεκτρονικών πληρωμών πραγματοποιήθηκε συνολικά με ικανοποιητικό τρόπο.

2.4 Η ανάκτηση των παλαιών εθνικών νομισματικών μονάδων

Ενώ η διανομή των κερμάτων και χαρτονομισμάτων σε ευρώ πραγματοποιήθηκε σταδιακά σε διάστημα 3 μηνών, το μεγαλύτερο μέρος της επιστροφής των εθνικών κερμάτων και χαρτονομισμάτων έγινε αντίθετα σε μερικές εβδομάδες, προκαλώντας έτσι σοβαρά προβλήματα συμφόρησης στους χώρους αποθήκευσης των τραπεζών και των εταιρειών χρηματοποστολών καθώς και ιδιαίτερα σημαντικές καθυστερήσεις στη διαλογή και το μέτρημα – ιδίως των κερμάτων – και επομένως στην πίστωση των εμπορικών καταστημάτων από τις εμπορικές τράπεζες και των τελευταίων από τις κεντρικές τράπεζες.

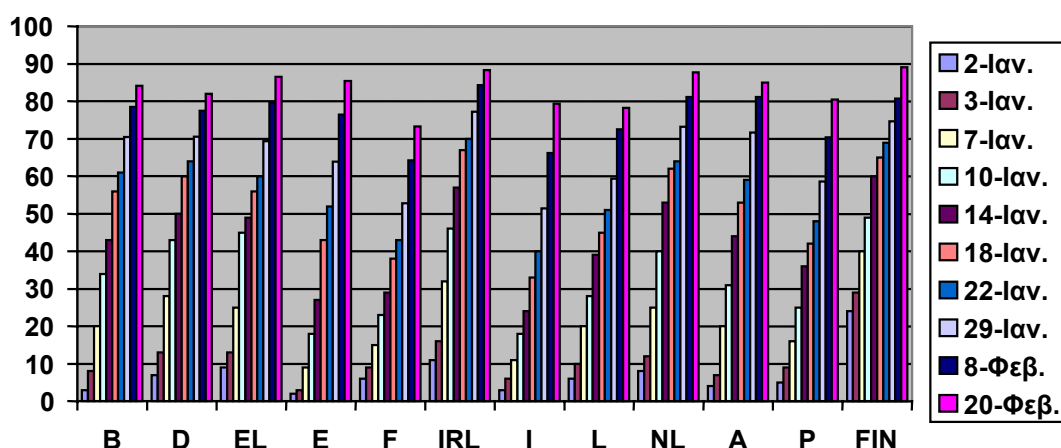
Περισσότερο από το ένα τρίτο των χαρτονομισμάτων (σε αξία) που βρίσκονταν σε κυκλοφορία στις 31 Δεκεμβρίου 2001 είχαν ανακτηθεί από τις κεντρικές τράπεζες στις 11 Ιανουαρίου. Στις 21 Ιανουαρίου είχε ανακτηθεί περισσότερο από το 50% των χαρτονομισμάτων. Στις 8 Φεβρουαρίου, περίπου τα τρία τέταρτα των χαρτονομισμάτων είχαν αποσυρθεί. Η πραγματική κυκλοφορία των παλαιών εθνικών νομισμάτων ήταν στην πραγματικότητα πολύ πιο περιορισμένη από ό,τι φανερώνουν τα στοιχεία αυτά, καθώς η συμφόρηση στους χώρους ενδιάμεσης αποθήκευσης οδήγησε σε σημαντικές καθυστερήσεις στο μέτρημα των χαρτονομισμάτων από τις κεντρικές τράπεζες. Επίσης, λόγω της διατήρησης εθνικών νομισμάτων για "συναισθηματικούς σκοπούς", των απωλειών ή της κατοχής εθνικών νομισμάτων από τουρίστες στο εξωτερικό, ένα μέρος των χαρτονομισμάτων και κυρίως των κερμάτων πιθανώς δεν θα ανακτηθούν ποτέ. Πρέπει εξάλλου να υπενθυμιστεί ότι η περίοδος ανάκτησης των παλαιών εθνικών νομισμάτων είναι ιδιαίτερα μακρά: η περίοδος αυτή είναι μάλιστα απεριόριστη όσον αφορά την ανταλλαγή χαρτονομισμάτων στις θυρίδες των κεντρικών τραπεζών στα περισσότερα συμμετέχοντα κράτη (βλ. πίνακα στο παράρτημα).

Επιστροφή των εθνικών χαρτονομισμάτων (σε αξία) ως % των κυκλοφορούντων την 31η Δεκεμβρίου¹⁰

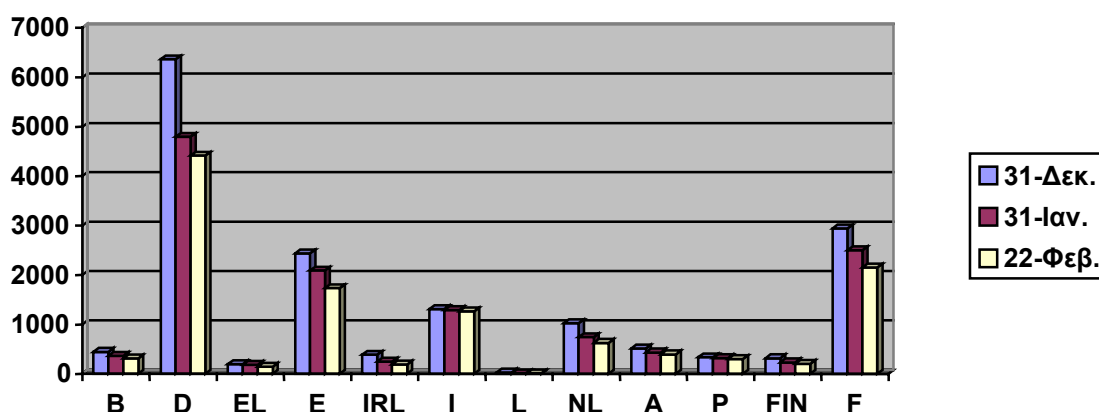
¹⁰

Πηγή : ΕΚΤ.

Η απόσυρση των κερμάτων γίνεται γενικά με βραδύτερο ρυθμό: στις 22 Φεβρουαρίου 2002, μόνο το 27,9% της αξίας των εθνικών κερμάτων (13,5% του όγκου) είχαν ανακτηθεί από την Κεντρική Τράπεζα¹¹. Την ημερομηνία αυτή, ένα μεγάλο μέρος των κερμάτων αποσύρθηκαν από την πραγματική κυκλοφορία, αλλά παραμένουν αποθηκευμένα εν αναμονή της διαλογής και του μετρήματος. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι ενέργειες ανάκτησης των αποταμιευμένων κερμάτων που πραγματοποιήθηκαν το 2001 σε πολλά συμμετέχοντα κράτη επέτρεψαν να ανακτηθεί το 9% των κυκλοφορούντων κερμάτων (σε αξία).

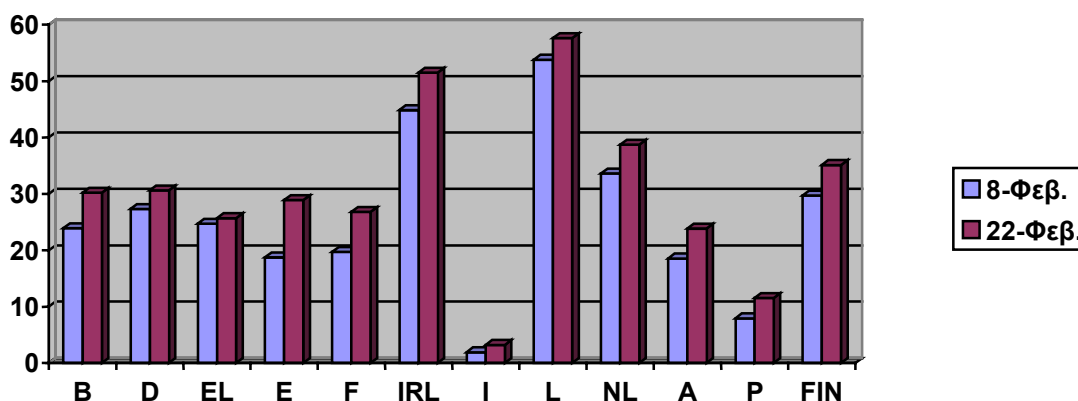
Αξία εθνικών κερμάτων σε κυκλοφορία (σε εκατ. ευρώ)¹².

¹¹ Ένα σημαντικό τμήμα των κερμάτων δεν θα ανακτηθεί ποτέ.

¹² Πηγή: EKT

Ποσοστό ανάκτησης των εθνικών κερμάτων (σε αξία, %)

Για να διευκολυνθούν οι πράξεις απόσυρσης, πολλές κεντρικές τράπεζες διέδιναν τα ωράρια λειτουργίας τους προκειμένου να επιτρέψουν στις εταιρείες χρηματοποστολής να εντατικοποιήσουν τα δρομολόγιά τους.

3 ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΦΥΣΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Τα θέματα αυτά περιλαμβάνουν τη σταθερότητα των τιμών, την ασφάλεια των πράξεων εφοδιασμού, την ποιότητα της παραγωγής χαρτονομισμάτων και κερμάτων, την παραχάραξη και την προσαρμογή των μηχανημάτων αυτόματης πώλησης.

3.1 Η σταθερότητα των τιμών κατά τη μετάβαση του ευρώ

Η Επιτροπή είχε εκφράσει την ανησυχία της για τις ενδεχόμενες συνέπειες της έλλειψης μηχανισμού άμεσης παρακολούθησης της εξέλιξης των τιμών, η οποία θα μπορούσε να δώσει στον πολίτη μια εσφαλμένη εντύπωση γενικής διολίσθησης ως αποτέλεσμα της εισαγωγής του ευρώ. Η ανησυχία αυτή επιβεβαιώνεται σε μεγάλο βαθμό από τις έρευνες σε ενώσεις καταναλωτών και σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς του δικτύου «το ευρώ χωρίς δυσκολία», καθώς και από την έρευνα για το ευρωβαρόμετρο στα τέλη Ιανουαρίου¹³: το 67% των πολιτών εκτιμούν ότι η στρογγυλοποίηση των τιμών έγινε στις περισσότερες περιπτώσεις προς τα πάνω, το 28 ότι οι αυξήσεις και οι μειώσεις αντισταθμίστηκαν μεταξύ τους και το 1,9% ότι η στρογγυλοποίηση έγινε συχνότερα προς τα κάτω. Οι πλέον απαισιόδοξοι όσον αφορά την αύξηση των τιμών είναι οι Γερμανοί και οι Γάλλοι (76%), ακολουθούμενοι από τους Ολλανδούς (72%) και τους Ιρλανδούς (71%). Οι Πορτογάλοι (49%) είναι οι μόνοι που δεν έχουν στην πλειοψηφία τους πεισθεί ότι υπήρξε πράγματι διολίσθηση των τιμών σχετιζόμενη με τη φυσική εισαγωγή του ευρώ.

Τα στοιχεία που δημοσίευσε η Eurostat στις 28 Φεβρουαρίου επιβεβαιώνουν την έλλειψη γενικής διολίσθησης των τιμών λόγω της αλλαγής νομίσματος: εκτιμάται ότι η επίπτωση στη μηνιαία μεταβολή των τιμών από τη μετάβαση στο ευρώ κυμάνθηκε μεταξύ 0 και 0,16%. Οι λίγες αυξήσεις τιμών που σχετίζονται άμεσα με το ευρώ αφορούν γενικά τον τομέα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος πληθωρισμός επιταχύνθηκε βέβαια από 2% σε 2,7% μεταξύ Δεκεμβρίου και Ιανουαρίου, αλλά η εξέλιξη αυτή αποδίδεται αποκλειστικά σχεδόν στη

¹³ Ευρωβαρόμετρο 121, «Ευρω-συμπεριφορές στη ζώνη του ευρώ». Ιανουάριος 2002.

συνδυασμένη επίδραση αυξήσεων στις τιμές πετρελαϊκών προϊόντων και οπωροκηπευτικών (λόγω κακών καιρικών συνθηκών) και σε ορισμένους φόρους ή τέλη.

Στις απαντήσεις τους στα μέσα Φεβρουαρίου στην έρευνα για το ευρωβαρόμετρο, το 61% των ΜΜΕ δηλώνουν ότι μετέτρεψαν τις τιμές τους σε ευρώ χωρίς αυξομειώσεις, ενώ το 24% αύξησαν ορισμένες τιμές και μείωσαν άλλες. Ο αριθμός των επιχειρήσεων που δηλώνουν ότι στρογγυλοποίησαν τις τιμές τους προς τα κάτω (6%) είναι περίπου ο ίδιος με τον αριθμό των επιχειρήσεων που δηλώνουν ότι τις στρογγυλοποίησαν προς τα πάνω (8%).

Η συμμόρφωση με τις οικειοθελείς συμφωνίες για τη σταθερότητα των τιμών, και ιδίως με την ευρωπαϊκή συμφωνία που συνάφθηκε υπό την αιγίδα της Επιτροπής τον Απρίλιο του 2001, ήταν συνολικά ικανοποιητική.

3.2 Η ασφάλεια του πράξεων εφοδιασμού

Η ασφάλεια των πράξεων εφοδιασμού ήταν ιδιαίτερα ικανοποιητική σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας μετάβασης. Παρά τον άνευ προηγουμένου αριθμό χρηματοποστολών και το διπλασιασμό σχεδόν του αριθμού των χαρτονομισμάτων και κερμάτων που διατέθηκαν στους οικονομικούς φορείς, ο αριθμός των περιστατικών ήταν αισθητά χαμηλότερος από τον κανονικό, γεγονός που καταδεικνύει την αποτελεσματικότητα των μέτρων ασφαλείας που λήφθηκαν (συνοδεία αστυνομικών).

Μόνο 27 κλοπές χαρτονομισμάτων ευρώ και 17 κλοπές κερμάτων ευρώ διαπιστώθηκαν μεταξύ Σεπτεμβρίου και Δεκεμβρίου 2001 (το ένα τρίτο των οποίων στη Γερμανία, όπου ο προεφοδιασμός άρχισε από τις αρχές Σεπτεμβρίου). Συγκριτικά, το 2000 στη ζώνη του ευρώ σημειώθηκαν συνολικά 5184 επιθέσεις σε τράπεζες¹⁴. Μπορεί επομένως να θεωρηθεί ότι τα αποτελέσματα όσον αφορά την προστασία του ευρώ ήταν εξαιρετικά.

3.3 Η ποιότητα της παραγωγής χαρτονομισμάτων και κερμάτων

Οι κανόνες για τον έλεγχο της ποιότητας των χαρτονομισμάτων και κερμάτων αποδείχθηκαν πολύ αποτελεσματικοί. Μόνο μερικές σπάνιες περιπτώσεις ελαττωματικής παραγωγής εντοπίστηκαν και αφορούσαν χαρτονομίσματα των 5 ευρώ στη Γαλλία, των 10, 20 και 500 ευρώ στη Φινλανδία, των 100 ευρώ στην Ελλάδα και τη Βουλγαρία (τα οποία παράχθηκαν στις Κάτω Χώρες) και μερικά κέρματα του 1 λεπτού στην Ιταλία, των 20 λεπτών στη Γαλλία και των 2 ευρώ στην Αυστρία. Η πιθανότητα ελαττωματικών ευρώ είναι μικρότερη από μία στα πεντακόσια εκατομμύρια για τα κέρματα και από μία στα διακόσια εκατομμύρια για τα χαρτονομίσματα.

Μια γερμανική μελέτη έθεσε το θέμα της ενδεχόμενης τοξικότητας των χρωστικών υλών που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή του χαρτονομίσματος των 10 ευρώ. Οι δοκιμές που πραγματοποιήθηκαν μετά από αίτημα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι υπάρχει κίνδυνος για την υγεία μόνο σε περίπτωση απορρόφησης περισσότερων από 400 χαρτονομισμάτων. Διάφορες μελέτες επέκριναν την παρουσία νικελίου στα κέρματα του 1 και των 2 ευρώ, επικαλούμενες τον κίνδυνο αλλεργίας που θα μπορούσε, σύμφωνα με τις μελέτες αυτές, να προκύψει. Οι επιστημονικές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν πριν από μερικά χρόνια για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

¹⁴ Πηγή: Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τραπεζών.

κατέδειξαν σαφώς την έλλειψη αλλεργιογόνου αποτελέσματος συνδεδεμένου με τη χρησιμοποίηση νικελίου στα κέρματα¹⁵.

3.4 Η παραχάραξη

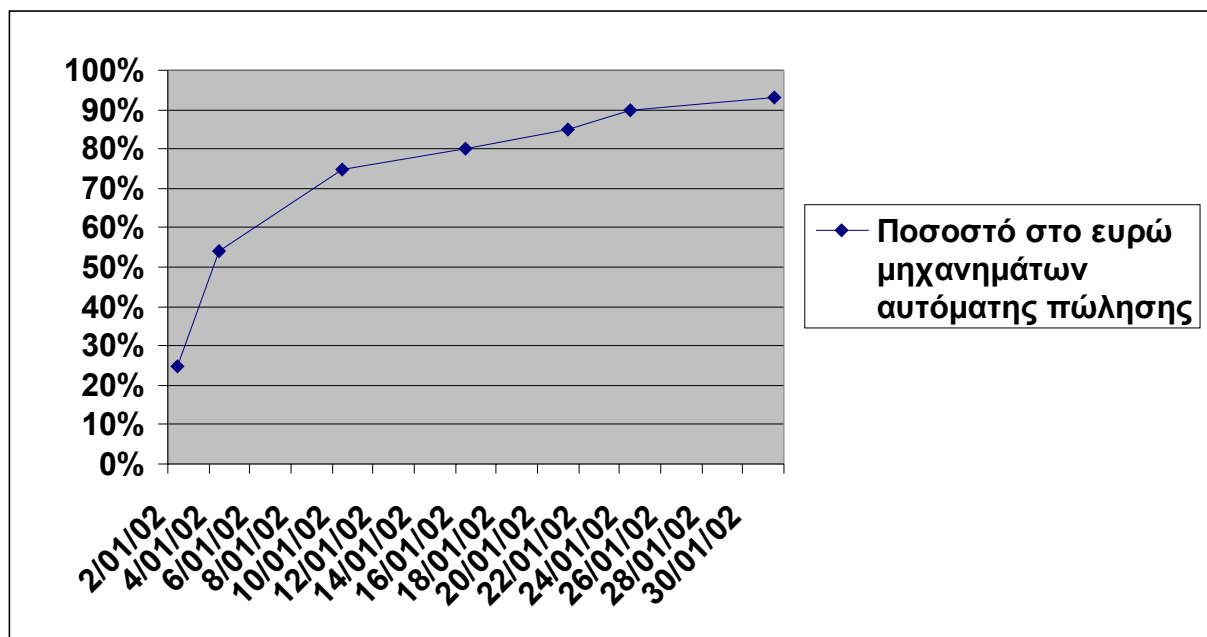
Τα χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ προστατεύονται κατά της παραχάραξης καλύτερα από κάθε άλλη σειρά παλαιού εθνικού νομίσματος. Ενώ πολλοί ειδικοί προέβλεπαν την εμφάνιση παραχαραγμένων ευρώ ήδη από την 1η Ιανουαρίου, διαπιστώνεται ότι καμία περίπτωση παραχάραξης δεν εντοπίστηκε σε όλη τη διάρκεια του Ιανουαρίου. Μόνο πενήντα περίπου πρόχειρες απάτες (χρησιμοποίηση φωτοαντίγραφων, εκτυπώσεων μετά από σάρωση, ντεκουπάζ αφισών....) εντοπίστηκαν τον Ιανουάριο, δηλαδή ένας εξαιρετικά χαμηλός αριθμός (το 2001 ανακαλύφθηκαν σε μέσο όρο 2000 πλαστά εθνικά χαρτονομίσματα κάθε μέρα). Τα αποτελέσματα είναι πολύ ικανοποιητικά και για τα κέρματα: μόνο δύο αντίγραφα κακής ποιότητας ανακαλύφθηκαν τον Ιανουάριο.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτά τα εμφανώς πλαστά χαρτονομίσματα και κέρματα εντοπίστηκαν προτού τεθούν σε κυκλοφορία.

3.5 Η προσαρμογή των μηχανημάτων αυτόματης πώλησης

Παρά τις επανειλημμένες προειδοποιήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πολλοί φορείς εκμετάλλευσης μηχανημάτων αυτόματης πώλησης υποεκτίμησαν την ταχύτητα διάδοσης του νέου νομίσματος και ανέμεναν ιδίως ότι η υπέρβαση του ορίου του 50% των πληρωμών τοις μετρητοίς σε ευρώ θα σημειωθεί την τρίτη εβδομάδα του Ιανουαρίου (στην πραγματικότητα το επίπεδο αυτό επιτεύχθηκε ήδη στα τέλη της πρώτης εβδομάδας). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα συχνές απώλειες κύκλου εργασιών και καθυστερήσεις στην προσαρμογή των εξοπλισμών, η ταχεία κάλυψη των οποίων αποδείχθηκε δυσχερής λόγω της ανεπάρκειας ειδικευμένου προσωπικού.

¹⁵ Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η σύνθεση των κερμάτων ευρώ καθορίστηκε με κανονισμό του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου το 1998 μετά από ευρεία διαβούλευση. Η χρησιμοποίηση του νικελίου για την παραγωγή εθνικών κερμάτων ήταν συνήθης στην Ευρώπη. Για τεχνικούς λόγους, η χρησιμοποίηση του νικελίου ήταν απαραίτητη στα κέρματα του 1 και των 2 ευρώ, δεδομένου ότι με τα άλλα μέταλλα δεν ήταν δυνατό να επιτευχθεί αποτέλεσμα εφάμιλλης ποιότητας. Το 92% των κερμάτων ευρώ σε κυκλοφορία δεν περιέχουν νικέλιο, ενώ αντίθετα το 75% των εθνικών κερμάτων περιείχαν το μέταλλο αυτό.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών. Τα στοιχεία πρέπει να θεωρηθούν ενδεικτικά.

Επισημάνθηκαν μερικές περιπτώσεις απόρριψης από μηχανήματα αυτόματης πώλησης κερμάτων που έχουν παραχθεί σε άλλες χώρες της ευρωζώνης. Τα προβλήματα αυτά οφείλονται σε εσφαλμένη ρύθμιση των εξοπλισμών που δοκιμάστηκαν μόνο για την εθνική σειρά κερμάτων και όχι βάσει του περιθωρίου ανοχής που καλύπτει όλες τις σειρές κερμάτων της ευρωζώνης.

3.6 Η φυσική εισαγωγή του ευρώ στις τρίτες χώρες

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Δεκέμβριο του 2001 οι κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος προτροφοδότησαν 26 κεντρικές τράπεζες ή ειδικούς οργανισμούς¹⁶ εκτός της ευρωζώνης με χαρτονομίσματα και κέρματα αξίας 4 δισεκατ. ευρώ περίπου. Δεν είναι διαθέσιμα στοιχεία για την προτροφοδότηση από εμπορικές τράπεζες, οι οποίες αποτέλεσαν κατά πάσα πιθανότητα την κύρια πηγή τροφοδότησης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στις τρίτες χώρες. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που λήφθηκαν από τις αντιπροσωπείες της Επιτροπής σε σαράντα περίπου χώρες, τα χαρτονομίσματα ευρώ ήταν διαθέσιμα στις χώρες αυτές ήδη από τις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου. Πολλοί καταναλωτές, ιδίως στις υποψήφιες χώρες, επεδίωξαν να τα προμηθευτούν από περιέργεια.

Πολλά χαρτονομίσματα χωρών της ευρωζώνης, κυρίως γερμανικά μάρκα, αποταμιεύονταν ή χρησιμοποιούνταν στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Η μαζική τους επιστροφή άρχισε το 2001, ιδίως μέσω καταθέσεων σε λογαριασμούς συναλλάγματος¹⁷. Οι πράξεις ανταλλαγής ή κατάθεσης σε λογαριασμό ήταν επίσης ιδιαίτερα σημαντικές τις πρώτες εβδομάδες του 2002. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκέντρωσε η ευρωπαϊκή ένωση

¹⁶ Οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται στη χονδρική αγορά χαρτονομισμάτων προτροφοδοτήθηκαν απευθείας.

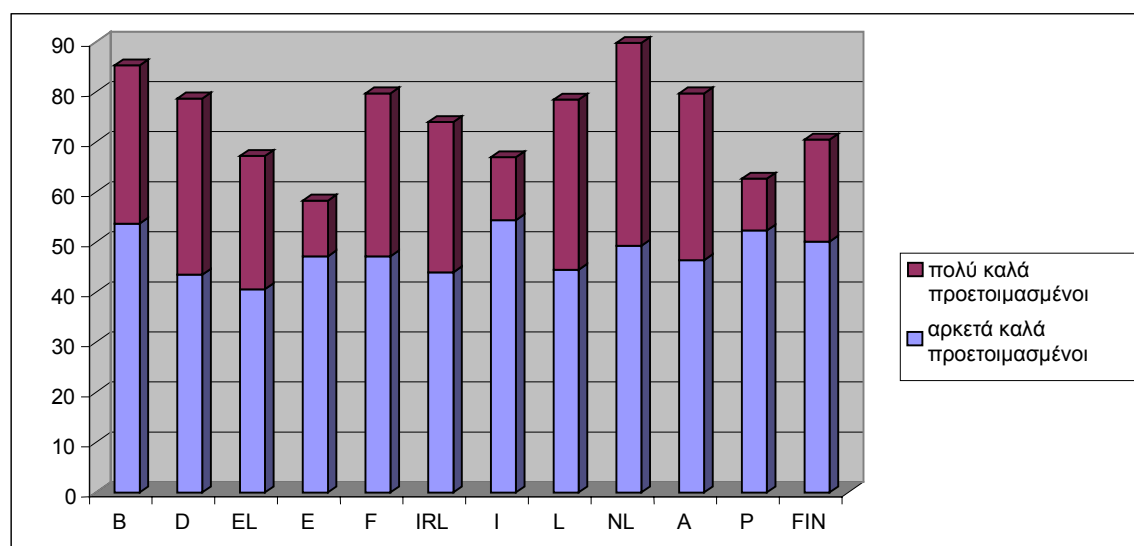
¹⁷ Για παράδειγμα, οι καταθέσεις σε λογαριασμούς συναλλάγματος ανήλθαν το δεύτερο τρίμηνο του 2001 στο ισόποσο των 400 εκατ. ευρώ στο Κοσσυφοπέδιο (δηλαδή στο 25% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος του Κοσσυφοπεδίου), και σε 3 δισεκατ. ευρώ στην Κροατία (δηλαδή στο 15% του ονομαστικού ΑΕΠ της χώρας), σύμφωνα με τις κεντρικές τράπεζες των ενδιαφερόμενων χωρών.

ταμειευτηρίων, οι επιστροφές εθνικών χαρτονομισμάτων χωρών της ευρωζώνης σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που είναι μέλη της ένωσης στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη ανέρχονται συνολικά στο ισόποσο των 333 εκατ. ευρώ. Πρέπει να σημειωθεί ότι στην Τσεχική Δημοκρατία, την Ουγγαρία, την Λετονία και τη Λιθουανία αποκτήθηκαν περισσότερα ευρώ από εκείνα που αντιστοιχούν στην αξία των εθνικών νομισμάτων που είχαν μεταφερθεί στις χώρες αυτές. Το αντίθετο συνέβη στην Πολωνία, την Αλβανία, τη Βουλγαρία και τη Σλοβακία, χωρίς να είναι δυνατό να προσδιοριστεί εάν η ανταλλαγή έγινε προς όφελος του εθνικού νομίσματος ή του δολαρίου.

4 ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Η έρευνα της Επιτροπής για το έκτακτο ευρωβαρόμετρο (οι ερωτήσεις τέθηκαν μεταξύ 21ης και 31ης Ιανουαρίου 2002) καταγράφει τις αντιδράσεις των πολιτών στην εισαγωγή του ευρώ και αναδεικνύει τις διαφορές ανάμεσα στα κράτη μέλη. Τα αποτελέσματα μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις κατηγορίες:

4.1 Η εκτίμηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα της προετοιμασίας για την εισαγωγή του ευρώ

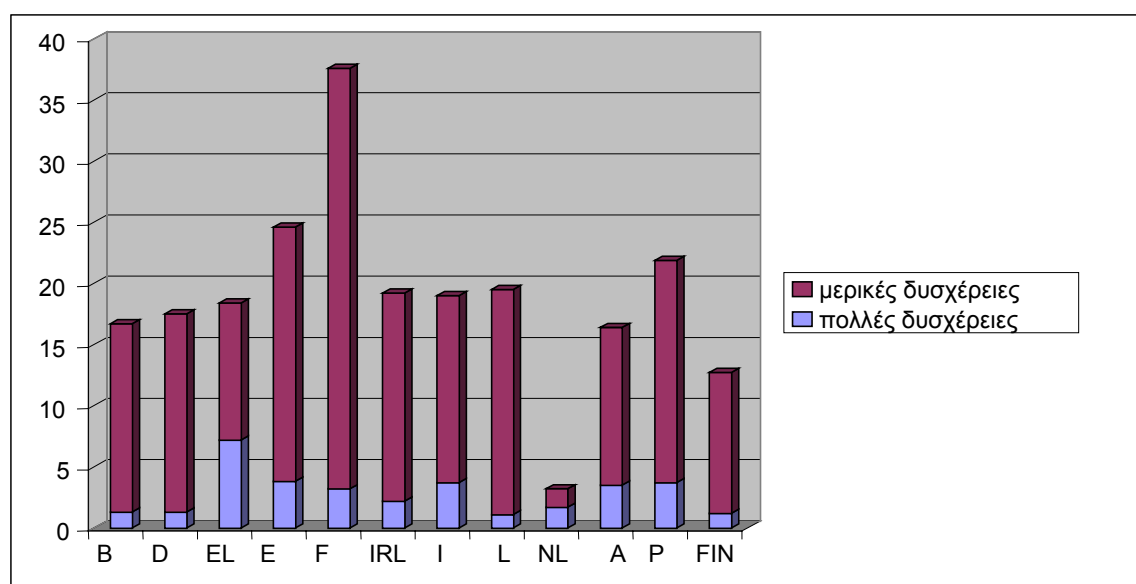
Σε μέσο όρο, τα τρία τέταρτα των πολιτών εκτιμούν ότι ήταν καλά ή πολύ καλά προετοιμασμένοι την 1η Ιανουαρίου 2002 (26% πολύ καλά, 48% καλά). Οι πλέον αισιόδοξοι είναι οι Ολλανδοί (90%), οι Βέλγοι (85%) και οι Γάλλοι (80%)· οι λιγότερο αισιόδοξοι είναι οι Πορτογάλοι (62%), οι Ισπανοί (67%), οι Ιταλοί (67%) και οι Έλληνες (67%). Οι καλύτερα προετοιμασμένοι είναι οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι υπάλληλοι (81%) και ακολουθούν οι εργάτες (76%) και οι μη εργαζόμενοι (66%).

Η εκτίμηση για τις ενεργητικές πολιτικές ευαισθητοποίησης στο ευρώ είναι πολύ θετική. Το 58% περίπου των πολιτών εκτιμούν ότι η εκ των προτέρων μετάπτωση των τραπεζικών λογαριασμών στο ευρώ συνέβαλε στην εξοικείωση με το νέο νόμισμα, το 59% εκφράζουν την ίδια εκτίμηση για την εκ των προτέρων μετάπτωση των τιμολογίων δημόσιων υπηρεσιών και το 77% για τη διπλή αναγραφή των τιμών.

4.2 Η εμπιστοσύνη των πολιτών στην καθημερινή τους επαφή με τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα ευρώ

Στα τέλη Ιανουαρίου, η μετάβαση στο ευρώ δημιουργεί ακόμα μερικές δυσχέρειες σε έναν πολίτη στους πέντε και πολλές δυσχέρειες σε έναν πολίτη στους τριάντα πέντε (2,8%). Σε οκτώ χώρες (D, SP, IT, L, NL, A, P και FIN), η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι δεν αντιμετωπίζουν καμία δυσχέρεια. Οι δύο χώρες στις οποίες ο πληθυσμός δηλώνει ότι αντιμετωπίζει συνολικά περισσότερες δυσχέρειες είναι η Γαλλία (38%) και η Ισπανία (25%). Οι Κάτω Χώρες διακρίνονται από πλήρη σχεδόν έλλειψη δυσχερειών (3,2%), αποτέλεσμα που κατά πάσα πιθανότητα οφείλεται στη σημασία των επικοινωνιακών προσπαθειών¹⁸. Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν σε μέσο όρο περισσότερες δυσχέρειες από τους άνδρες (25% έναντι 18%). Συνολικά, τα αποτελέσματα μπορούν να θεωρηθούν εξαιρετικά σε όλες τις χώρες.

Ερώτηση: η μετάβαση στο ευρώ σας δημιουργεί ακόμα πολλές δυσχέρειες, μερικές δυσχέρειες, ελάχιστες δυσχέρειες ή καμία δυσχέρεια;

Η πλειοψηφία των πολιτών (57%) αναγνωρίζουν ή χρησιμοποιούν εύκολα τα διάφορα κέρματα ευρώ (66%). Μόνο οι Ιρλανδοί δηλώνουν κατά πλειοψηφία (55%) ότι αντιμετωπίζουν δυσχέρειες στη χρήση των κερμάτων. Η αναγνώριση των κερμάτων είναι πιο δυσχερής για τα άτομα άνω των 55 ετών (44%) από ό,τι για τους νέους κάτω των 24 ετών (30%).

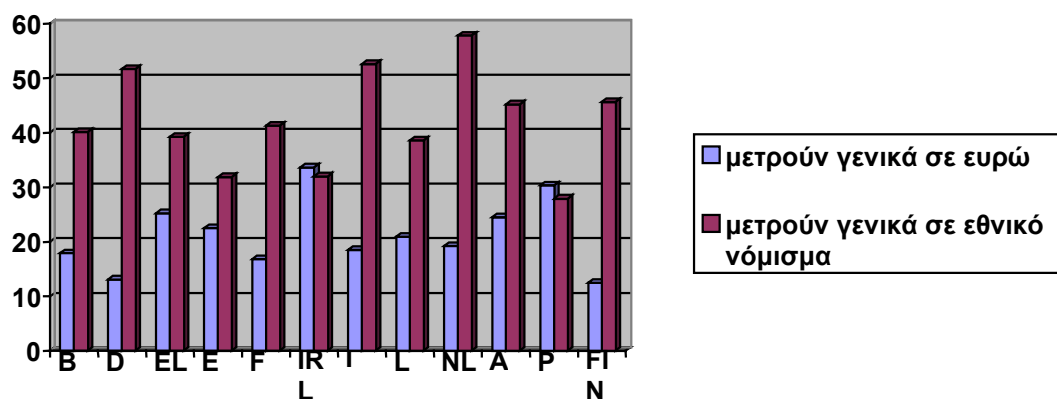
Οι δυσχέρειες στη χρησιμοποίηση των χαρτονομισμάτων είναι συνολικά πολύ λιγότερες σε σχέση με τα κέρματα: το 93% των πολιτών τα διακρίνουν εύκολα και το 91% τα χρησιμοποιούν χωρίς δυσχέρειες.

Πάνω από τα τρία τέταρτα των πολιτών (77%) δεν έχουν την εντύπωση ότι η μετάβαση στο ευρώ μετέβαλε την αγοραστική τους συμπεριφορά, ένας στους επτά (15%) πιστεύει ότι αγόρασε λιγότερο και ένας στους δεκατέσσερις πιστεύει ότι αγόρασε περισσότερο. Η Ιρλανδία διακρίνεται από την υψηλή αναλογία καταναλωτών (37%) που δηλώνουν ότι

¹⁸ Ο προϋπολογισμός της ολλανδικής κυβέρνησης για την επικοινωνία ανήλθε σε 67,7 εκατ. ευρώ, δηλαδή περίπου 4,40 ευρώ ανά κάτοικο. Συγκριτικά, ο μέσος προϋπολογισμός των εκστρατειών επικοινωνίας στην ευρωζώνη αντιστοιχεί σε 1,05 ευρώ ανά κάτοικο.

μετέβαλαν τον όγκο των αγορών τους. Σε μέσο όρο, περισσότερες γυναίκες (24%, έναντι 19% για τους άνδρες) επισημαίνουν μια μεταβολή στην αγοραστική τους συμπεριφορά, η οποία έγινε κυρίως πιο επιφυλακτική (17,5% δηλώνουν ότι αγόρασαν λιγότερο). Δεν υπάρχει ουσιαστική διαφορά σε συνάρτηση με την ηλικία ή με το μορφωτικό επίπεδο.

Οι καταναλωτές αντιμετωπίζουν ακόμα συχνά κάποιες δυσχέρειες όσον αφορά τη μνημόνευση των τιμών σε ευρώ και την εκτίμηση της νέας κλίμακας αξιών. Έτσι, όταν πραγματοποιούν τις αγορές τους, οι περισσότεροι καταναλωτές (45%) συνεχίζουν να μετρούν νοερά σε εθνικό νόμισμα, ενώ 35% μετρούν είτε στο ένα είτε στο άλλο νόμισμα και 18% σε ευρώ. Η Ιρλανδία και η Πορτογαλία είναι οι μόνες χώρες στις οποίες περισσότεροι πολίτες δηλώνουν ότι μετρούν σε ευρώ και όχι σε εθνικό νόμισμα. Οι άνδρες τείνουν να μετρούν νοερά σε ευρώ συχνότερα από τις γυναίκες (21% έναντι 15%) και οι άνω των 55 ετών (23%) συχνότερα από τους κάτω των 24 ετών (16%).

Οι πολίτες προσφεύγουν σε περιορισμένο βαθμό σε υπολογιστές τσέπης και σε μετατροπείς ευρώ: το 41% δεν τους χρησιμοποιούν ποτέ, το 34% σε μερικές περιπτώσεις, το 15% συχνά και το 10% σε όλες τις περιπτώσεις. Ο αριθμός των Γάλλων (41%), Ελλήνων (35%) και Ιρλανδών (34%) που τα χρησιμοποιούν συχνά ή συστηματικά είναι μεγαλύτερος, γεγονός που κατά πάσα πιθανότητα οφείλεται στην πολυπλοκότητα της τιμής μετατροπής.

Στο ερώτημα για τις επιθυμίες τους σχετικά με τη διπλή αναγραφή των τιμών, η πλειοψηφία των πολιτών (54%) επιθυμεί τη διακοπή της στα εμπορικά καταστήματα στο τέλος της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας, καθώς και την κατάργηση της αναγραφής του ισοποσού σε ευρώ από τις τράπεζες (59%) και στα τιμολόγια (58%). Ωστόσο, τα αποτελέσματα διαφέρουν αισθητά ανάλογα με τη χώρα. Οι περισσότεροι Γάλλοι (64%), Ιρλανδοί (56%), Φινλανδοί (56%) και Ισπανοί (50%) επιθυμούν για παράδειγμα τη συνέχιση της διπλής αναγραφής στα εμπορικά καταστήματα, ενώ η μεγάλη πλειοψηφία των Γερμανών (65%), Ολλανδών (64%), Ιρλανδών (56%), Λουξεμβουργιανών (64%) και Ιταλών (60%) επιθυμούν τη διακοπή της. Δεν υπάρχει ουσιαστική διαφορά στις απαντήσεις σε συνάρτηση με την ηλικία ή το επίπεδο επιμόρφωσης.

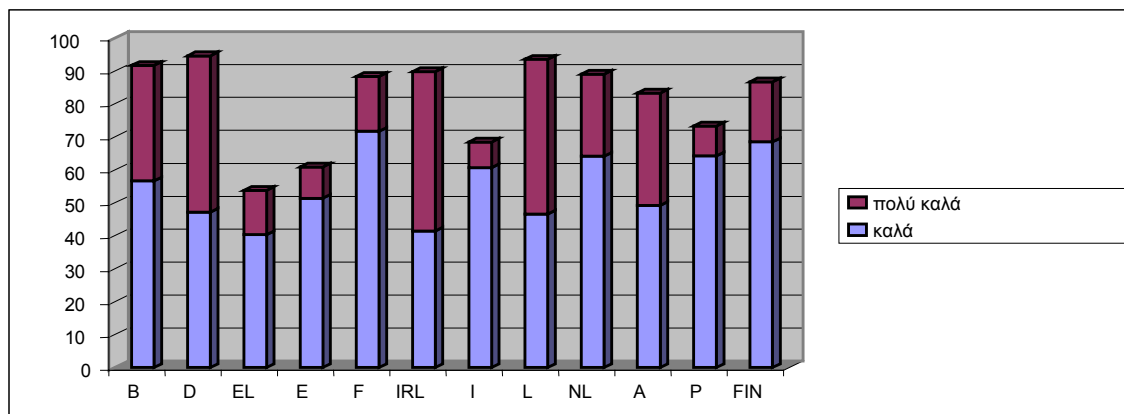
4.3 Η συνολική εκτίμηση των πολιτών για τη μετάβαση στο ευρώ

Το 60% περίπου των πολιτών εκτιμούν ότι γι' αυτούς τα πλεονεκτήματα της μετάβασης στο ευρώ είναι περισσότερα από τα μειονεκτήματα. Η αναλογία είναι ιδιαίτερα υψηλή στο Λουξεμβούργο (79%), την Ιρλανδία (75,8%) και την Πορτογαλία (71,1%). Είναι πολύ χαμηλότερη από το μέσο όρο σε δύο χώρες, τη Γερμανία (49%) και την Αυστρία (45%). Οι άνω των 55 ετών (52%) είναι πολύ λιγότερο αισιόδοξοι από τους κάτω των 24 ετών (71%).

Τα δύο τρίτα σχεδόν των πολιτών (64%) δηλώνουν ότι αισθάνονται περισσότερο Ευρωπαίοι χάρη στο ευρώ.

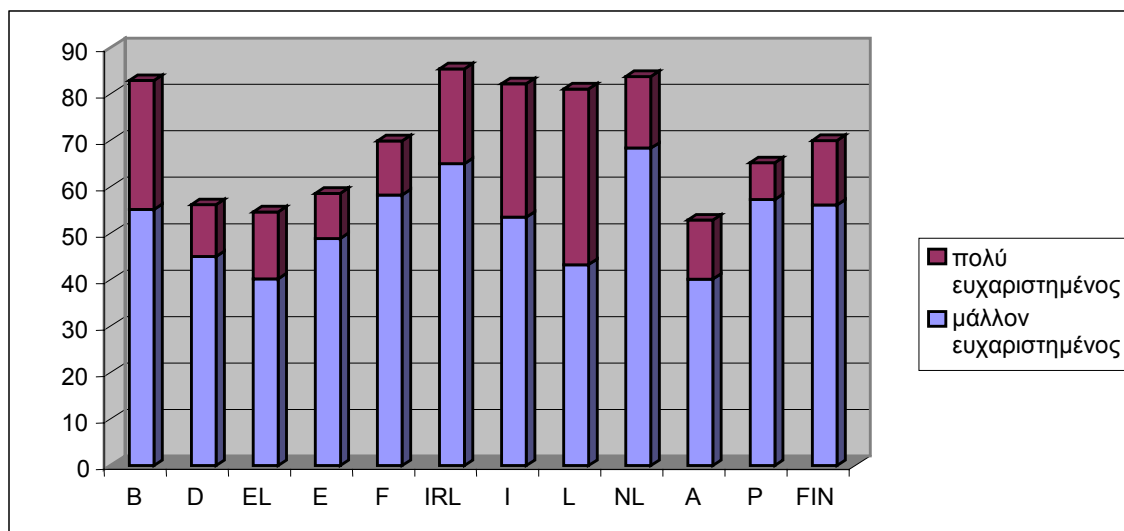
Όσον αφορά τις πράξεις φυσικής εισαγωγής του ευρώ, η εκτίμηση είναι εξαιρετικά θετική: πάνω από το 80% των πολιτών εκτιμούν ότι εκτελέστηκαν με ικανοποιητικό ή πολύ ικανοποιητικό τρόπο.

Ερώτηση: έχετε την εντύπωση ότι στη χώρα σας οι πράξεις φυσικής εισαγωγής του ευρώ εκτελέστηκαν πολύ καλά, μάλλον καλά, μάλλον όχι καλά ή καθόλου καλά;

Τέλος, πάνω από τα δύο τρίτα των πολιτών της ευρωζώνης δηλώνουν ότι είναι προσωπικά ικανοποιημένοι ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι για το γεγονός ότι το ευρώ κατέστη πλέον το νόμισμά τους. Το ποσοστό αυτό είναι εξαιρετικά υψηλό και επιβεβαιώνει την ενθουσιώδη αποδοχή του νέου νομίσματος από τους Ευρωπαίους. Στη Γερμανία, την Ελλάδα και την Αυστρία, η αναλογία των δυσαρεστημένων είναι μεγαλύτερη από το μέσο όρο, ενώ η ικανοποίηση είναι ιδιαίτερα υψηλή στην Ιρλανδία (85%), το Βέλγιο (83%), την Ιταλία (82%) και το Λουξεμβούργο (81%). Οι άνδρες (73%) είναι σε μέσο όρο πιο ικανοποιημένοι για την αλλαγή νομίσματος από τις γυναίκες (61%) και οι κάτω των 24 ετών (78%) πιο ικανοποιημένοι από τους άνω των 55 ετών (61%).

Ερώτηση: εκτιμάτε ότι είστε προσωπικά πολύ ικανοποιημένος, μάλλον ικανοποιημένος, μάλλον δυσαρεστημένος ή πολύ δυσαρεστημένος για το ότι το ευρώ αποτελεί πλέον το νόμισμά μας;

Οι εκστρατείες ενημέρωσης των συμμετεχόντων κρατών, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από την Επιτροπή, θα συνεχιστούν για μερικούς ακόμα μήνες για να στηρίξουν τις προσπάθειες εξοικείωσης των πολιτών.

5 Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΜΜΕ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

Συνολικά, οι ανησυχίες για το ενδεχόμενο ανεπαρκούς προετοιμασίας των ΜΜΕ δεν επαληθεύτηκαν. Οι σημαντικές προσπάθειες που καταβλήθηκαν από τις εθνικές διοικήσεις, τις τράπεζες και τις επαγγελματικές ενώσεις για την ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων αποδείχθηκαν αποτελεσματικές. Η εικόνα που προκύπτει στα μέσα Φεβρουαρίου 2002 από την έρευνα για το ευρωβαρόμετρο είναι ιδιαίτερα ικανοποιητική, σε αντίθεση με τις προηγούμενες έρευνες: φαίνεται ότι πολλές ΜΜΕ πέτυχαν τη μετάβασή τους στο ευρώ "την τελευταία στιγμή".

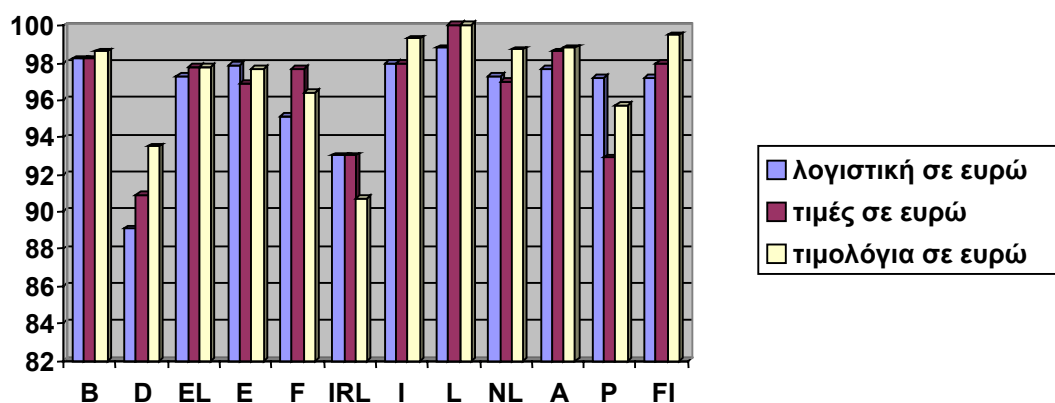
Οι απαντήσεις που λήφθηκαν μπορούν να καταταγούν σε τρεις κατηγορίες:

- η πρόοδος της προετοιμασίας των ΜΜΕ την 1η Ιανουαρίου·
- οι δυσχέρειες που ανέκυψαν·
- η συνολική εκτίμηση των επιχειρήσεων για τη μετάβασή τους στο ευρώ.

5.1 Η πρόοδος της προετοιμασίας των ΜΜΕ την 1η Ιανουαρίου 2002

Τα αποτελέσματα είναι συνολικά πολύ ικανοποιητικά: το 95% των ΜΜΕ τηρούν τη λογιστική τους σε ευρώ, το 96% καθορίζουν τις τιμές τους σε ευρώ και το 97% εκδίδουν τα τιμολόγια τους σε ευρώ. Οι διαφορές μεταξύ συμμετεχόντων κρατών μελών είναι ελάχιστες. Τα αποτελέσματα τείνουν να είναι ελαφρώς καλύτερα σε συνάρτηση με το μέγεθος της επιχείρησης.

Το 84% περίπου των λίγων επιχειρήσεων που δεν καταρτίζουν ακόμα τη λογιστική τους σε ευρώ προτίθενται να το κάνουν πριν από το τέλος του Φεβρουαρίου. Το ίδιο ισχύει για τον καθορισμό των τιμών (81%) και για την τιμολόγηση (87%).

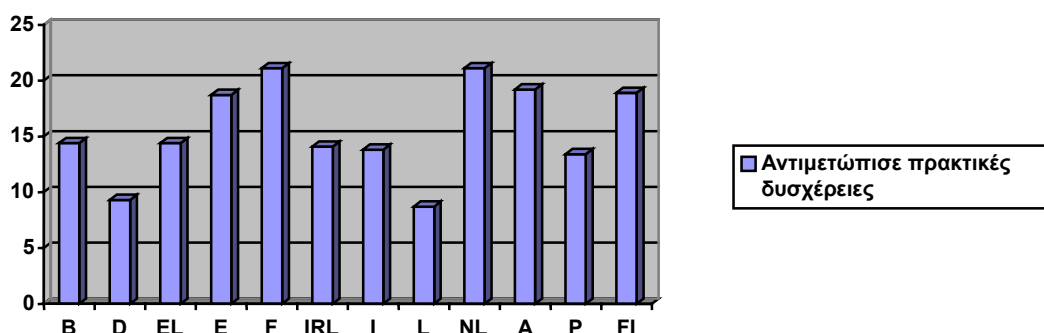

Λιγότερο από το 9% των επιχειρήσεων έλαβαν το 2002 έγγραφα (τιμοκαταλόγους, τιμολόγια) που δεν περιέχουν ένδειξη της αξίας σε ευρώ. Η έλλειψη ένδειξης της αξίας σε ευρώ είναι ιδιαίτερα σπανία στην Πορτογαλία (4,2%) και στο Βέλγιο (5,3%). Είναι πολύ πιο συχνή στην

Ιρλανδία (12,7%) και ιδίως στις Κάτω Χώρες (20,8%). Πρόκειται γενικά για τιμολόγια (68% των περιπτώσεων), εμπορικές προσφορές (35%), πληρωμές (18%) και πολύ πιο σπάνια για έγγραφα φορολογικών (6%) ή κοινωνικών (6%) υπηρεσιών. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα μη συμβατά με το ευρώ έγγραφα αποστέλλονται από προμηθευτές.

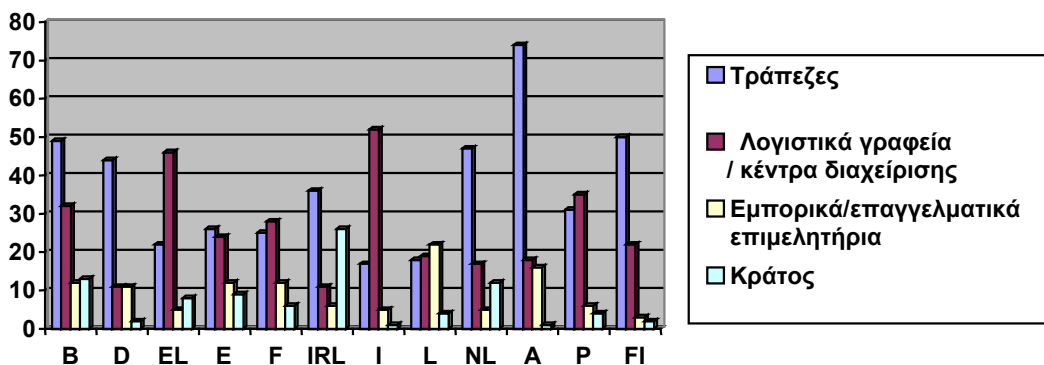
5.2 Οι πρακτικές δυσχέρειες που ανέκυψαν κατά τη μετάβαση στο ευρώ

Πάνω από το 85% των ΜΜΕ δηλώνουν ότι δεν αντιμετώπισαν πρακτικές δυσχέρειες κατά τη μετάπτωσή τους στο ευρώ. Τα αποτελέσματα είναι σχετικά ικανοποιητικά στο σύνολο των συμμετεχόντων κρατών μελών. Οι επιχειρήσεις με λιγότερο από 10 εργαζόμενους αντιμετώπισαν συνολικά λιγότερες δυσχέρειες (14%) από εκείνες με περισσότερους από 50 εργαζόμενους (21%).

Τα σπάνια προβλήματα που ανέκυψαν σχετίζονται γενικά με το σύστημα μηχανογράφησης (36%), τον καθορισμό ή την αναγραφή των τιμών (25%) ή την έκδοση τιμολογίων (19%). Στο ερώτημα ποιος τις βοήθησε περισσότερο στην προετοιμασία τους, οι ΜΜΕ αναφέρουν πρώτα τις τράπεζες (31%), τα λογιστικά γραφεία και τα κέντρα διαχείρισης (29%) και τα εμπορικά ή επαγγελματικά επιμελητήρια (9%). Το κράτος αναφέρεται μόνο από το 4% των επιχειρήσεων, με την αξιοσημείωτη εξαίρεση της Ιρλανδίας (26%).

Ερώτημα: ποιος σας βοήθησε περισσότερο στην προετοιμασία για τη μετάβαση στο ευρώ;

5.3 Η συνολική εκτίμηση των ΜΜΕ για τη μετάβασή τους στο ευρώ

Οι ΜΜΕ δεν είχαν "δυσάρεστες εκπλήξεις" κατά τη μετάβασή τους στο ευρώ: το 60% περίπου των επιχειρήσεων εκτιμούν ότι η μετάβασή τους στο ευρώ πραγματοποιήθηκε όπως αναμενόταν, ενώ το 35% εκτιμούν ότι ήταν ευκολότερη σε σχέση με τις προβλέψεις τους.

Τα 2/3 περίπου των επιχειρήσεων εκτιμούν ότι η μετάβαση στο ευρώ δεν θα έχει επιπτώσεις στις δραστηριότητές τους και μία επιχείρηση στις 5 αναμένει θετικές επιπτώσεις.

6 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κυριότερες προβλέψεις για το τέλος της παράλληλης κυκλοφορίας και την ανταλλαγή των εθνικών νομισμάτων

	Ανταλλαγή εθνικού νομίσματος στις τράπεζες μετά τη λήξη ισχύος του ως νόμιμου χρήματος	Εξαγορά εθνικού νομίσματος μετά τη λήξη ισχύος του ως νόμιμου χρήματος ¹⁹	Ανταλλαγή χωρίς επιβάρυνση για πελάτες	Ανταλλαγή χωρίς επιβάρυνση για μη πελάτες
Βέλγιο	31/12/2002	Χαρτ/τα: επ' αόριστο Κέρματα: τέλη-2004	Καταθέσεις BEF: χωρίς επιβάρυνση για απεριόριστο ποσό μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2002 Ανταλλαγές BEF: χωρίς επιβάρυνση για τα χαρτονομίσματα και για απεριόριστο ποσό μέχρι 28.2.2002, με προειδοποίηση για μεγάλα ποσά	Οι περισσότερες τράπεζες θα ανταλλάσσουν το εθνικό νόμισμα χωρίς επιβάρυνση μέχρι ορισμένου ποσού.
Γερμανία	Τουλάχιστον μέχρι τις 28/2/2002. Προσπάθεια για ευελιξία μετά την ημερομηνία αυτή.	Επ' αόριστο	Με απόφαση κάθε τράπεζας. Ορισμένες δήλωσαν ήδη ότι δεν θα εισπράττουν έξοδα για την ανταλλαγή του παλαιού εθνικού νομίσματος.	Πολλές τράπεζες θα ανταλλάσσουν το εθνικό νόμισμα χωρίς επιβάρυνση μέχρι ορισμένου ποσού (500 DEM).
Ελλάδα	Ναι· με απόφαση κάθε τράπεζας	Χαρτ/τα: μέχρι 1/03//2012 Κέρματα: μέχρι 1/03/2004	Απεριόριστο ποσό.	Πολλές τράπεζες θα ανταλλάσσουν το εθνικό νόμισμα χωρίς επιβάρυνση για απεριόριστο ποσό. Απαιτείται προειδοποίηση για μεγάλα ποσά.
Ισπανία	30/6/2002	Χαρτ/τα και κέρματα: επ' αόριστο	Απεριόριστο ποσό μέχρι 30 Ιουνίου 2002 στις τράπεζες για πελάτες και για μη πελάτες. Ανταλλαγή χωρίς όρια στην Τράπεζα της Ισπανίας.	Πολλές τράπεζες θα ανταλλάσσουν το εθνικό νόμισμα χωρίς επιβάρυνση μέχρι ορισμένου ποσού
Γαλλία	30/6/2002	Χαρτ/τα: μέχρι 17/02/2012 Κέρματα: μέχρι 17/02/2005	Απεριόριστο ποσό	Οι περισσότερες τράπεζες θα ανταλλάσσουν το εθνικό νόμισμα χωρίς επιβάρυνση μέχρι ορισμένου ποσού
Ιρλανδία	Η περίοδος δεν έχει ακόμη καθοριστεί	Επ' αόριστο	Για τα νοικοκυριά μέχρι συνολικού ποσού που αντιστοιχεί σε 500 IEP τουλάχιστον κατ' άτομο	Πολλές τράπεζες θα ανταλλάσσουν το εθνικό νόμισμα χωρίς επιβάρυνση μέχρι ορισμένου ποσού

¹⁹ Στις εθνικές κεντρικές τράπεζες

Ιταλία	30/6/2002	Χαρτ/τα και κέρματα: μέχρι 01/03/2012	Σύσταση Ένωσης Ιταλικών Τραπεζών: ανταλλαγή μέχρι το διπλάσιο του ημερήσιου ορίου ανάληψης από ΑΤΜ (περίπου 500 ευρώ). Απεριόριστο ποσό με προειδοποίηση μιας εργάσιμης ημέρας	Πολλές τράπεζες θα ανταλλάσσουν το εθνικό νόμισμα χωρίς επιβάρυνση μέχρις ορισμένου ποσού
Λουξεμβούργο	30/6/2002	Χαρτ/τα: επ' αόριστο Κέρματα: τέλη 2004	Οι τράπεζες και τα ταχυδρομεία θα ανταλλάσσουν ποσά μέχρι 1000 €. Τα κέντρα ευρώ θα ανταλλάσσουν ποσά άνω των 1000€.	Ανταλλαγή χωρίς επιβάρυνση για μη πελάτες μέχρις ορισμένου ποσού που καθορίζει η τράπεζα
Κάτω Χώρες	31/12/ 2002 (από 1.4. 2002 οι τράπεζες θα μπορούν να εισπράττουν έξοδα για την ανταλλαγή)	Χαρτ/τα: μέχρι 1/01/2032 Κέρματα: μέχρι 1/01/2007	Οι ιδιώτες πελάτες των τραπεζών μπορούν να καταθέτουν και/ή να ανταλλάσσουν χρηματικά ποσά σε εθνικό νόμισμα χωρίς επιβάρυνση μέχρι την 1η Απριλίου 2002.	Οι περισσότερες τράπεζες θα ανταλλάσσουν το εθνικό νόμισμα με επιβάρυνση.
Αυστρία	Θα αποφασιστεί μεμονωμένα από τις τράπεζες μετά τις 28/2/2002	Επ' αόριστο	Συνιστώμενο ανώτατο ποσό 50.000 ATS	Οι περισσότερες τράπεζες θα ανταλλάσσουν το εθνικό νόμισμα χωρίς επιβάρυνση μέχρις ορισμένου ποσού
Πορτογαλία	30/6/2002	Χαρτ/τα: μέχρι 30/12/2022 Κέρματα: μέχρι 30/12/2002	Οι τράπεζες συνιστούν να γίνεται η ανταλλαγή με κατάθεση. Ανταλλαγή χωρίς επιβάρυνση για τους πελάτες. Οι υπόλοιπες ανταλλαγές θα γίνονται με τους κανόνες κάθε τράπεζας.	Οι περισσότερες τράπεζες θα ανταλλάσσουν το εθνικό νόμισμα χωρίς επιβάρυνση μέχρις ορισμένου ποσού ή για απεριόριστο ποσό .
Φινλανδία	Θα αποφασιστεί μεμονωμένα από τις τράπεζες	Χαρτ/τα και κέρματα: μέχρι 29/02/2012	Χωρίς περιορισμό στο ποσό ή τη συχνότητα εφόσον η ανταλλαγή γίνεται με κατάθεση	Οι περισσότερες τράπεζες θα ανταλλάσσουν το εθνικό νόμισμα χωρίς επιβάρυνση μέχρις ορισμένου ποσού